RumeliDE

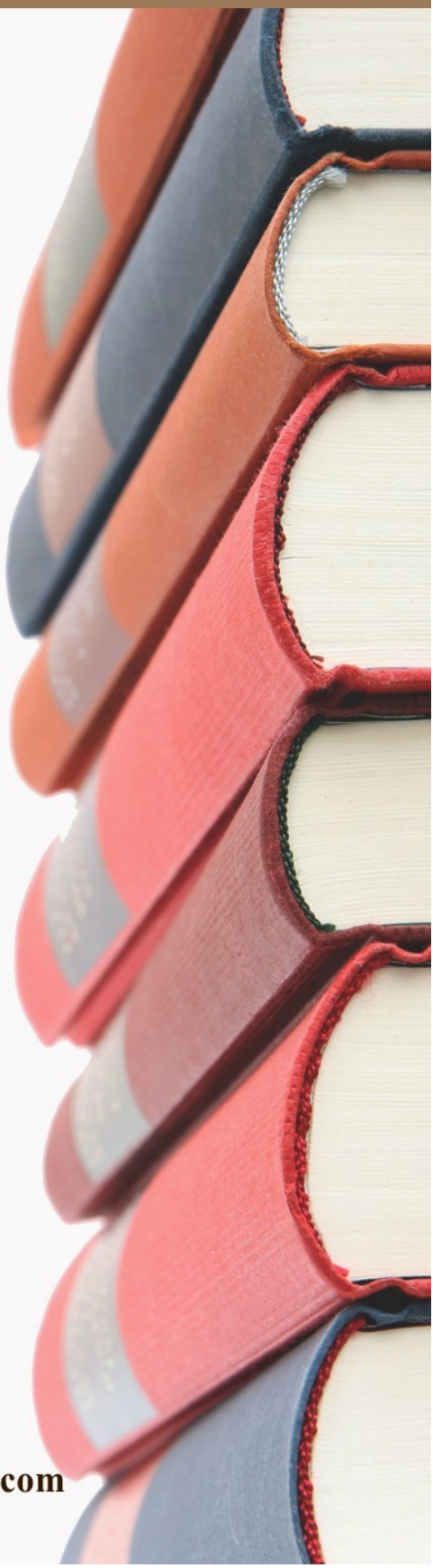
DİL VE EDEBİYAT ARAŞTIRMALARI DERGİSİ

JOURNAL OF LANGUAGE AND LITERATURE STUDIES

ISSN: 2148-7782 2018 (Ağustos/August) 4. Özel Sayı/Special Issue 4

I. Uluslararası Rumeli [Dil, Edebiyat, Çeviri] Sempozyumu

12 Mayıs 2018
Kırklareli Üniversitesi
Rektörlük Kültür Merkezi

Kırklareli Üniversitesi Rektörlüğü
Kırklareli Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi
Kırklareli Üniversitesi FEF Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü
Kırklareli Üniversitesi FEF Mütercim Tercümanlık Bölümü
Kırklareli Üniversitesi TÖMER
RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi

www.rumelide.com

RumeliDE

DİL VE EDEBİYAT ARAŞTIRMALARI DERGİSİ
JOURNAL OF LANGUAGE AND LITERATURE STUDIES

www.rumelide.com

ISSN: 2148-7782 (print) / 2148-9599 (online)
Uluslararası Hakemli / International Refereed

Yıl/ Year 2018 Özel 4 (Ağustos/August)

4. Özel Sayı **Special Issue 4**

1. Uluslararası 1st International

RUMELİ SEMPOZYUMU **RUMELİ SYMPOSIUM**

[Dil, Edebiyat, Çeviri] **[Language, Literature, Translation]**

(Kırklareli, 12 Mayıs 2018) (Kırklareli, May 12, 2018)

Kırklareli Üniversitesi, Türkiye Kırklareli University, Turkey

KÜNYE	GENERIC
İMTİYAZ SAHİBİ	**COPYRIGHT OWNER**
Doç. Dr. Yakup YILMAZ	Assoc. Prof. Yakup YILMAZ
EDİTÖRLER	**EDITORS**
Doç. Dr. Yakup YILMAZ	Assoc. Prof. Yakup YILMAZ
Doç. Dr. Fatih BAŞPINAR	Assoc. Prof. Fatih BAŞPINAR
YAYIN KURULU	**EDITORIAL BOARD**
Doç. Dr. Fatih BAŞPINAR	Assoc. Prof. Fatih BAŞPINAR
Necmettin Erbakan Üniversitesi (Türkiye)	Necmettin Erbakan University (Turkey)
Doç. Dr. Faysal Okan ATASOY	Assoc. Prof. Faysal Okan ATASOY
Erzincan Üniversitesi (Türkiye)	Erzincan University (Turkey)
Doç. Dr. Secaattin TURAL	Assoc. Prof. Secaattin TURAL
İstanbul Medeniyet Üniversitesi (Türkiye)	İstanbul Medeniyet University (Turkey)
Doç. Dr. Yakup YILMAZ	Assoc. Prof. Yakup YILMAZ
Kırklareli Üniversitesi (Türkiye)	Kırklareli University (Turkey)
Dr. Ali KURT	Dr. Ali KURT
Kırklareli Üniversitesi (Türkiye)	Kırklareli University (Turkey)
Dr. Banu TELLİOĞLU	Dr. Banu TELLİOĞLU
Kırklareli Üniversitesi (Türkiye)	Kırklareli University (Turkey)
Dr. Beytullah BEKAR	Dr. Beytullah BEKAR
Kırklareli Üniversitesi (Türkiye	Kırklareli University (Turkey)
Dr. Erdoğan TAŞTAN	Dr. Erdoğan TAŞTAN
Marmara Üniversitesi (Türkiye)	Marmara University (Turkey)
Dr. Halil İbrahim İSKENDER	Dr. Halil İbrahim İSKENDER
Kırklareli Üniversitesi (Türkiye)	Kırklareli University (Turkey)
Dr. Niyazi ADIGÜZEL	Dr. Niyazi ADIGÜZEL
Kırklareli Üniversitesi (Türkiye)	Kırklareli University (Turkey)
Dr. Yasin YAYLA	Dr. Yasin YAYLA
Sırbistan	Serbia
DİL UZMANLARI	**REVIEWS EDITORS**
İngilizce Redaksiyon	**English**
Öğr. Gör. Sevda PEKCOŞKUN GÜNER	Lect. Sevda PEKCOŞKUN GÜNER
Kırklareli Üniversitesi (Türkiye)	Kırklareli University (Turkey)
Arş. Gör. Serpil YAVUZ ÖZKAYA	Research Asst. Serpil YAVUZ ÖZKAYA
Kırklareli Üniversitesi (Türkiye)	Kırklareli University (Turkey)
Türkçe Redaksiyon	**Turkish**
Arş. Gör. Ahmet Zahid DEMİRCİLER	Research Asst. Ahmet Zahid DEMİRCİLER
Kırklareli Üniversitesi (Türkiye)	Kırklareli University (Turkey)
Arş. Gör. Hakkı ÖZKAYA	Research Asst. Hakkı ÖZKAYA
Kırklareli Üniversitesi (Türkiye)	Kırklareli University (Turkey)

Adres
Kırklareli Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Kayalı Kampüsü-Kırklareli/TÜRKİYE
e-posta: editor@rumelide.com

Adress
Kırklareli University, Faculty of Arts and Sciences, Department of Turkish Language and Literature, Kayalı Campus-Kırklareli/TURKEY
e-mail: editor@rumelide.com

Arş. Gör. Ferhan AKGÜN ÜNSAL
Kırklareli Üniversitesi (Türkiye)
Arş. Gör. Soner TOKTAR
Kırklareli Üniversitesi (Türkiye)
Arş. Gör. Serpil KOYUNCU
Kırklareli Üniversitesi (Türkiye)
Arş. Gör. Mehmet TUNCER
Kırklareli Üniversitesi (Türkiye)
Arş. Gör. Oğuz SAMUK
Kırklareli Üniversitesi (Türkiye)

DIŞ TEMSİLCİLER

Arş. Gör. Arzu KAYGUSUZ (Almanya)
Arş. Gör. Mesut GÜLPER (İngiltere)
Dr. Yasin YAYLA (Sırbistan)
Doç. Dr. Despina PROVATA (Yunanistan)
Doç. Dr. Elena M. METEVA-ROUSSEVA (Bulgaristan)
Doç. Dr. Ľudmila MEŠKOVá (Slovakya)
Doç. Dr. Sandrine PERALDI (Fransa)
Dr. Ahmed Farman ÇELEBİ (Irak)
Dr. Antonio Hans DI LEGAMI (İtalya)
Dr. Gianluca COLELLA (İsveç)
Dr. Hela Haidar NAJJAR (Lübnan)
Dr. Radmila LAZAREVİC (Karadağ)
Dr. Reza Hosseini BAGHANAM (İran)
Dr. Shawky Hassan A. A. SHAABAN (Mısır)

DANIŞMA KURULU

Prof. Dr. Hanifi VURAL
Gaziosmanpaşa Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Hicabi KIRLANGIÇ
Ankara Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Marek STACHOWSKI
Krakov Yagellon Üniversitesi (Polonya)
Prof. Dr. Mehmet NARLI
Balıkesir Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Mehmet ÖLMEZ
Yıldız Teknik Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Mustafa S. KAÇALİN
Marmara Üniversitesi (Türkiye)

Research Asst. Ferhan AKGÜN ÜNSAL
Kırklareli University (Turkey)
Research Asst. Soner TOKTAR
Kırklareli University (Turkey)
Research Asst. Serpil KOYUNCU
Kırklareli University (Turkey)
Research Asst. Mehmet TUNCER
Kırklareli University (Turkey)
Research Asst. Oğuz SAMUK
Kırklareli University (Turkey)

FOREIGN REPRESENTATORS

Research Asst. Arzu KAYGUSUZ (Germany)
Research Asst. Mesut GÜLPER (UK)
Yasin YAYLA (Serbia)
Assoc. Prof. Despina PROVATA (Greece)
Assoc. Prof. Elena M. METEVA-ROUSSEVA (Bulgaria)
Assoc. Prof. Ľudmila MEŠKOVá (Slovakia)
Assoc. Prof. Sandrine PERALDI (France)
Dr. Ahmed Farman ÇELEBİ (Iraq)
Dr. Antonio Hans DI LEGAMI (Italy)
Dr. Gianluca COLELLA (Sweden)
Dr. Hela Haidar NAJJAR (Lebanon)
Dr. Radmila LAZAREVİC (Montenegro)
Dr. Reza Hosseini BAGHANAM (Iran)
Dr. Shawky Hassan A. A. SHAABAN (Egypt)

ADVISORY BOARD

Professor Hanifi VURAL
Gaziosmanpaşa University (Turkey)
Professor Hicabi KIRLANGIÇ
Ankara University (Turkey)
Professor Marek STACHOWSKI
Krakov Yagellon University (Poland)
Professor Mehmet NARLI
Balıkesir University (Turkey)
Professor Mehmet ÖLMEZ
Yıldız Technical University (Turkey)
Professor Mustafa S. KAÇALİN
Marmara University (Turkey)

Adres
Kırklareli Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Kayalı Kampüsü-Kırklareli/TÜRKİYE
e-posta: editor@rumelide.com

Adress
Kırklareli University, Faculty of Arts and Sciences, Department of Turkish Language and Literature, Kayalı Campus-Kırklareli/TURKEY
e-mail: editor@rumelide.com

Prof. Dr. Ömer ZÜLFE
Marmara Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Oktay AHMED
Üsküp Kiril-Metodi Üniversitesi (Makedonya)
Prof. Dr. Vügar SULTANZADE
Doğu Akdeniz Üniversitesi (KKTC)
Doç. Dr. Despina PROVATA
Atina Milli ve Kapodistriyan Üniversitesi (Yunanistan)
Dr. Shawky Hassan A. A. SHAABAN
Kahire Üniversitesi (Mısır)
Dr. Reza Hosseini BAGHANAM
Tebriz Azad İslam Üniversitesi (İran)
Prof. Dr. Paolo E. BALBONİ
Venice Ca' Foscari Üniversitesi (İtalya)

Professor Ömer ZÜLFE
Marmara University (Turkey)
Professor Oktay AHMED
Üsküp Kiril-Metodi University (Macedonia)
Professor Vügar SULTANZADE
Eastern Mediterranean University (TRNC)
Assoc. Prof. Despina PROVATA
Athens National and Capodistrian University (Greece)
Dr. Shawky Hassan A. A. SHAABAN
Cairo University (Egypt)
Dr. Reza Hosseini BAGHANAM
Tebriz Azad Islam University (Iran)
Prof. Dr. Paolo E. BALBONİ
Ca' Foscari University (Italy)

HAKEMLER

Prof. Dr. Abdullah EREN
Ordu Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Alev BULUT
İstanbul Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Asuman AKAY AHMED
Marmara Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Atabey KILIÇ
Erciyes Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Aymil DOĞAN
Hacettepe Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Ayşe Banu KARADAĞ
Yıldız Teknik Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Duygu ÖZTİN PASSERAT
Dokuz Eylül Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Emine BOGENÇ DEMİREL
Yıldız Teknik Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Esma İNCE
İstanbul Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Füsun BİLİR ATASEVEN
Yıldız Teknik Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Gülser ÇETİN
Ankara Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Hanifi VURAL
Gaziosmanpaşa Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Hicabi KIRLANGIÇ

REFEREES

Professor Abdullah EREN
Ordu University (Turkey)
Professor Alev BULUT
Istanbul University (Turkey)
Professor Asuman AKAY AHMED
Marmara University (Turkey)
Professor Atabey KILIÇ
Erciyes University (Turkey)
Professor Aymil DOĞAN
Hacettepe University (Turkey)
Professor Ayşe Banu KARADAĞ
Yıldız Technical University (Turkey)
Professor Duygu ÖZTİN PASSERAT
Dokuz Eylül University (Turkey)
Professor Emine BOGENÇ DEMİREL
Yıldız Technical University (Turkey)
Professor Esma İNCE
Istanbul University (Turkey)
Professor Füsun BİLİR ATASEVEN
Yıldız Technical University (Turkey)
Professor Gülser ÇETİN
Ankara University (Turkey)
Professor Hanifi VURAL
Gaziosmanpaşa University (Turkey)
Professor Hicabi KIRLANGIÇ

Adres
Kırklareli Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Kayalı Kampüsü-Kırklareli/TÜRKİYE
e-posta: editor@rumelide.com

Adress
Kırklareli University, Faculty of Arts and Sciences, Department of Turkish Language and Literature, Kayalı Campus-Kırklareli/TURKEY
e-mail: editor@rumelide.com

Ankara Üniversitesi (Türkiye)	Ankara University (Turkey)
Prof. Dr. Hülya SAVRAN	Professor Hülya SAVRAN
Balıkesir Üniversitesi (Türkiye)	Balıkesir University (Turkey)
Prof. Dr. Işın Bengi ÖNER	Professor Işın Bengi ÖNER
29 Mayıs Üniversitesi (Türkiye)	29 Mayıs University (Turkey)
Prof. Dr. İbrahim TAŞ	Professor İbrahim TAŞ
Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi (Türkiye)	Bilecik Şeyh Edebali University (Turkey)
Prof. Dr. Linda TORRESİN	Professor Linda TORRESİN
SSML Fusp Misano Adriatico (İtalya)	SSML Fusp Misano Adriatico (Italy)
Prof. Dr. Marek STACHOWSKI	Professor Marek STACHOWSKI
Krakov Yagellon Üniversitesi (Polonya)	Krakov Yagellon University (Polonia)
Prof. Dr. Mehmet NARLI	Professor Mehmet NARLI
Balıkesir Üniversitesi (Türkiye)	Balıkesir University (Turkey)
Prof. Dr. Mehmet ÖLMEZ	Professor Mehmet ÖLMEZ
Yıldız Teknik Üniversitesi (Türkiye)	Yıldız Technical University (Turkey)
Prof. Dr. Muharrem DAYANÇ	Professor Muharrem DAYANÇ
İstanbul Medeniyet Üniversitesi (Türkiye)	İstanbul Medeniyet University (Turkey)
Prof. Dr. Mustafa BALCI	Professor Mustafa BALCI
İstanbul Üniversitesi (Türkiye)	İstanbul University (Turkey)
Prof. Dr. Mustafa S. KAÇALİN	Professor Mustafa S. KAÇALİN
Marmara Üniversitesi (Türkiye)	Marmara University (Turkey)
Prof. Dr. Nevin OZKAN	Professor Nevin OZKAN
Ankara University (Türkiye)	Ankara University (Turkey)
Prof. Dr. Nevzat ÖZKAN	Professor Nevzat ÖZKAN
Erciyes Üniversitesi (Türkiye)	Erciyes University (Turkey)
Prof. Dr. Nur Melek DEMİR	Professor Nur Melek DEMİR
Ankara Üniversitesi (Türkiye)	Ankara University (Turkey)
Prof. Dr. Oktay AHMED	Professor Oktay AHMED
Üsküp Kiril-Metodi Üniversitesi (Makedonya)	Üsküp Kiril-Metodi University (Macedonia)
Prof. Dr. Ömer ZÜLFE	Professor Ömer ZÜLFE
Marmara Üniversitesi (Türkiye)	Marmara University (Turkey)
Prof. Dr. Paolo E. BALBONI	Professor Paolo E. BALBONI
Venice Ca' Foscari Üniversitesi (İtalya)	Ca' Foscari University (Italy)
Prof. Dr. Selçuk ÇIKLA	Professor Selçuk ÇIKLA
Erzincan Üniversitesi (Türkiye)	Erzincan University (Turkey)
Prof. Dr. Simona SALIERNO	Professor Simona SALIERNO
Cpia Sassuolo (İtalya)	Cpia Sassuolo (Italy)
Prof. Dr. Sündüz ÖZTÜRK-KASAR	Professor Sündüz ÖZTÜRK-KASAR
Yıldız Teknik Üniversitesi (Türkiye)	Yıldız Technical University (Turkey)
Prof. Dr. Üzeyir ASLAN	Professor Üzeyir ASLAN
Marmara Üniversitesi (Türkiye)	Marmara Üniversitesi (Turkey)

Adres
Kırklareli Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Kayalı Kampüsü-Kırklareli/TÜRKİYE
e-posta: editor@rumelide.com

Adress
Kırklareli University, Faculty of Arts and Sciences, Department of Turkish Language and Literature, Kayalı Campus-Kırklareli/TURKEY
e-mail: editor@rumelide.com

Prof. Dr. Vügar SULTANZADE	Professor Vügar SULTANZADE
Doğu Akdeniz Üniversitesi (KKTC)	Eastern Mediterranean University (TRNC)
Prof. Dr. Yavuz KIZILÇİM	Professor Yavuz KIZILÇİM
Atatürk Üniversitesi (Türkiye)	Atatürk University (Turkey)
Doç. Dr. Ahmet BENZER	Assoc. Prof. Ahmet BENZER
Marmara Üniversitesi (Türkiye)	Marmara University (Turkey)
Doç. Dr. Ahmet ÇAPKU	Assoc. Prof. Ahmet ÇAPKU
Kırklareli Üniversitesi (Türkiye)	Kırklareli University (Turkey)
Doç. Dr. Ahmet KOÇAK	Assoc. Prof. Ahmet KOÇAK
İstanbul Medeniyet Üniversitesi (Türkiye)	İstanbul Medeniyet University (Turkey)
Doç. Dr. Alpaslan OKUR	Assoc. Prof. Alpaslan OKUR
Sakarya Üniversitesi (Türkiye)	Sakarya University (Turkey)
Doç. Dr. Bayram DURBİLMEZ	Assoc. Prof. Bayram DURBİLMEZ
Erciyes Üniversitesi (Türkiye)	Erciyes University (Turkey)
Doç. Dr. Beki HALEVA	Assoc. Prof. Beki HALEVA
Yıldız Teknik Üniversitesi (Türkiye)	Yıldız Technical University (Turkey)
Doç. Dr. Despina PROVATA	Assoc. Prof. Despina PROVATA
Atina Milli ve Kapodistriyan Üniversitesi (Yunanistan)	Athens National and Capodistrian University (Greece)
Doç. Dr. Elena M. METEVA-ROUSSEVA	Assoc. Prof. Elena M. METEVA-ROUSSEVA
Sofya Üniversitesi (Bulgaristan)	Sofia University (Bulgaria)
Doç. Dr. Emel ÖZKAYA	Assoc. Prof. Emel ÖZKAYA
Cumhuriyet Üniversitesi (Türkiye)	Cumhuriyet University (Turkey)
Doç. Dr. Erdoğan KARTAL	Assoc. Prof. Erdoğan KARTAL
Uludağ Üniversitesi (Türkiye)	Uludağ University (Turkey)
Doç. Dr. Ersen ERSOY	Assoc. Prof. Ersen ERSOY
Dumlupınar Üniversitesi (Türkiye)	Dumlupınar University (Turkey)
Doç. Dr. Fabio GRASSİ	Assoc. Dr. Fabio GRASSİ
Roma Sapienza (İtalya)	Roma Sapienza (Italy)
Doç. Dr. Fatih BAŞPINAR	Assoc. Prof. Fatih BAŞPINAR
Necmettin Erbakan Üniversitesi (Türkiye)	Necmettin Erbakan University (Turkey)
Doç. Dr. Faysal Okan ATASOY	Assoc. Prof. Faysal Okan ATASOY
Erzincan Üniversitesi (Türkiye)	Erzincan University (Turkey)
Doç. Dr. Füsun ŞAVLI	Assoc. Prof. Füsun ŞAVLI
Marmara Üniversitesi (Türkiye)	Marmara University (Turkey)
Doç. Dr. Gökhan ARI	Assoc. Prof. Gökhan ARI
Düzce Üniversitesi (Türkiye)	Düzce University (Turkey)
Doç. Dr. Graziano SERRAGİOTTO	Assoc. Dr. Graziano SERRAGİOTTO
Venice Ca' Foscari Üniversitesi (İtalya)	Ca' Foscari University of Venice (Italy)
Doç. Dr. Gülhanım ÜNSAL	Assoc. Prof. Gülhanım ÜNSAL
Marmara Üniversitesi (Türkiye)	Marmara University (Turkey)
Doç. Dr. Ľudmila MEšKOVá	Assoc. Prof. Ľudmila MEšKOVá

Adres
Kırklareli Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Kayalı Kampüsü-Kırklareli/TÜRKİYE
e-posta: editor@rumelide.com

Adress
Kırklareli University, Faculty of Arts and Sciences, Department of Turkish Language and Literature, Kayalı Campus-Kırklareli/TURKEY
e-mail: editor@rumelide.com

Matej Bel Üniversitesi (Slovakya)	Matej Bel University (Slovakia)
Doç. Dr. Mehmet GÜNEŞ	Assoc. Prof. Mehmet GÜNEŞ
Marmara Üniversitesi (Türkiye)	Marmara University (Turkey)
Doç. Dr. Mehmet SAMSAKÇI	Assoc. Prof. Mehmet SAMSAKÇI
İstanbul Üniversitesi (Türkiye)	İstanbul University (Turkey)
Doç. Dr. Meqsud SELİM	Doç. Dr. Meqsud SELİM
Kuzeybatı Milliyetler Üniversitesi (Çin)	Northwest University for Nationalities (China)
Doç. Dr. Mümtaz SARIÇİÇEK	Assoc. Prof. Mümtaz SARIÇİÇEK
Erciyes Üniversitesi (Türkiye)	Erciyes University (Turkey)
Doç. Dr. Özgür AY	Assoc. Prof. Özgür AY
Uşak Üniversitesi (Türkiye)	Uşak University (Turkey)
Doç. Dr. Petru GOLBAN	Assoc. Prof. Petru GOLBAN
Namık Kemal Üniversitesi (Türkiye)	Namık Kemal University (Turkey)
Doç. Dr. Rıfat GÜNDAY	Assoc. Prof. Rıfat GÜNDAY
Ondokuz Mayıs Üniversitesi (Türkiye)	Ondokuz Mayıs University (Turkey)
Doç. Dr. Sandrine PERALDI (Fransa)	Assoc. Prof. Sandrine PERALDI (France)
Doç. Dr. Secaattin TURAL	Assoc. Prof. Secaattin TURAL
İstanbul Medeniyet Üniversitesi (Türkiye)	İstanbul Medeniyet University (Turkey)
Doç. Dr. Tatiana GOLBAN	Assoc. Prof. Tatiana GOLBAN
Namık Kemal Üniversitesi (Türkiye)	Namık Kemal University (Turkey)
Doç. Dr. Turgay ANAR	Assoc. Prof. Turgay ANAR
İstanbul Medeniyet Üniversitesi (Türkiye)	İstanbul Medeniyet University (Turkey)
Doç. Dr. Yaprak Türkan YÜCELSİN-TAŞ	Assoc. Prof. Yaprak Türkan YÜCELSİN-TAŞ
Marmara Üniversitesi (Türkiye)	Marmara University (Turkey)
Doç. Dr. Yakup YILMAZ	Assoc. Prof. Yakup YILMAZ
Kırklareli Üniversitesi (Türkiye)	Kırklareli University (Turkey)
Doç. Dr. Yusuf AVCI	Assoc. Prof. Yusuf AVCI
Çanakkale 18 Mart Üniversitesi (Türkiye)	Çanakkale 18 Mart University (Turkey)
Dr. Abdulkadir ATICI	Dr. Abdulkadir ATICI
Kırklareli Üniversitesi (Türkiye)	Kırklareli University (Turkey)
Dr. Abdulkadir ÖZTÜRK	Dr. Abdulkadir ÖZTÜRK
Ordu Üniversitesi (Türkiye)	Ordu University (Turkey)
Dr. Adem CAN	Dr. Adem CAN
Erzincan Üniversitesi (Türkiye)	Erzincan University (Turkey)
Dr. Ahmet DAĞ	Dr. Ahmet DAĞ
Kırklareli Üniversitesi (Türkiye)	Kırklareli University (Turkey)
Dr. Ahmed Farman ÇELEBİ	Dr. Ahmed Farman ÇELEBİ
Bağdat Üniversitesi (Irak)	Baghdad University (Iraq)
Dr. Ahmet GÖGERCİN	Dr. Ahmet GÖGERCİN
Selçuk Üniversitesi (Türkiye)	Selçuk University (Turkey)
Dr. Ahmet ISPARTA	Dr. Ahmet ISPARTA

Adres
Kırklareli Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Kayalı Kampüsü-Kırklareli/TÜRKİYE
e-posta: editor@rumelide.com

Adress
Kırklareli University, Faculty of Arts and Sciences, Department of Turkish Language and Literature, Kayalı Campus-Kırklareli/TURKEY
e-mail: editor@rumelide.com

İstanbul Üniversitesi (Türkiye)	İstanbul University (Turkey)
Dr. Ali CANÇELİK	Dr. Ali CANÇELİK
Kocaeli Üniversitesi (Türkiye)	Kocaeli University (Turkey)
Dr. Ali KURT	Dr. Ali KURT
Kırklareli Üniversitesi (Türkiye)	Kırklareli University (Turkey)
Dr. Ali YİĞİT	Dr. Ali YİĞİT
Kırklareli Üniversitesi (Türkiye)	Kırklareli University (Turkey)
Dr. Anna Lia ERGUN	Dr. Anna Lia ERGUN
Yıldız Teknik Üniversitesi (Türkiye)	Yıldız Teknik University (Turkey)
Dr. Antonella ELİA	Dr. Antonella ELİA
Yıldız Teknik Üniversitesi (Türkiye)	Yıldız Technical University (Turkey)
Dr. Antonio Hans DI LEGAMI	Dr. Antonio Hans DI LEGAMI
Yabancılar için Siena Üniversitesi (İtalya)	Universita' Per Stranieri Di Siena (Italy)
Dr. Ayşe ÖZKAN	Dr. Ayşe ÖZKAN
Yıldız Teknik Üniversitesi (Türkiye)	Yıldız Teknik University (Turkey)
Dr. Ayza VARDAR	Dr. Ayza VARDAR
Kırklareli Üniversitesi (Türkiye)	Kırklareli University (Turkey)
Dr. Banu TELLİOĞLU	Dr. Banu TELLİOĞLU
Kırklareli Üniversitesi (Türkiye)	Kırklareli University (Turkey)
Dr. Beytullah BEKAR	Dr. Beytullah BEKAR
Kırklareli Üniversitesi (Türkiye)	Kırklareli University (Turkey)
Dr. Bihter GÜRIŞIK KÖKSAL	Dr. Bihter GÜRIŞIK KÖKSAL
Marmara Üniversitesi (Türkiye)	Marmara University (Turkey)
Dr. Birol BULUT	Dr. Birol BULUT
Kırklareli Üniversitesi (Türkiye)	Kırklareli University (Turkey)
Dr. Buket ALTINBÜKEN KARSLI	Dr. Buket ALTINBÜKEN KARSLI
İstanbul Üniversitesi (Türkiye)	Istanbul University (Turkey)
Dr. Burcu GÜRSEL	Dr. Burcu GÜRSEL
Kırklareli Üniversitesi (Türkiye)	Kırklareli University (Turkey)
Dr. Bünyami TAŞ	Dr. Bünyami TAŞ
Aksaray Üniversitesi (Türkiye)	Aksaray University (Turkey)
Dr. Çağrı EROĞLU	Dr. Çağrı EROĞLU
Ankara Üniversitesi (Türkiye)	Ankara University (Turkey)
Dr. Didem TUNA	Dr. Didem TUNA
İstanbul Yeni Yüzyıl Üniversitesi (Türkiye)	İstanbul Yeni Yüzyıl University (Turkey)
Dr. Ebru BALAMİR	Dr. Ebru BALAMİR
Ankara Üniversitesi (Türkiye)	Ankara University (Turkey)
Dr. Ebubekir BOZOVALI	Dr. Ebubekir BOZOVALI
Atatürk Üniversitesi (Türkiye)	Atatürk University (Turkey)
Dr. Eleonora FRAGAİ	Dr. Eleonora FRAGAİ
Yabancılar için Siena Üniversitesi (İtalya)	Universita' Per Stranieri Di Siena (Italy)

Adres
Kırklareli Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Kayalı Kampüsü-Kırklareli/TÜRKİYE
e-posta: editor@rumelide.com

Adress
Kırklareli University, Faculty of Arts and Sciences, Department of Turkish Language and Literature, Kayalı Campus-Kırklareli/TURKEY
e-mail: editor@rumelide.com

Dr. Emrah GÖRGÜLÜ	Dr. Emrah GÖRGÜLÜ
İstanbu Sabahattin Zaim Üniversitesi (Türkiye)	İstanbu Sabahattin Zaim University (Turkey)
Dr. Emrah EKMEKÇİ	Dr. Emrah EKMEKÇİ
Ondokuz Mayıs Üniversitesi (Türkiye)	Ondokuz Mayıs University (Turkey)
Dr. Erdoğan TAŞTAN	Dr. Erdoğan TAŞTAN
Marmara Üniversitesi (Türkiye)	Marmara University (Turkey)
Dr. Erhan AKTAŞ	Dr. Erhan AKTAŞ
Kırklareli Üniversitesi (Türkiye)	Kırklareli University (Turkey)
Dr. Esra BİRKAN BAYDAN	Dr. Esra BİRKAN BAYDAN
Marmara Üniversitesi (Türkiye)	Marmara University (Turkey)
Dr. Gaye Belkız YETER	Dr. Gaye Belkız YETER
Erzincan Üniversitesi (Türkiye)	Erzincan University (Turkey)
Dr. Fatih ŞİMŞEK	Dr. Fatih ŞİMŞEK
Sakarya Üniversitesi (Türkiye)	Sakarya University (Turkey)
Dr. Gianluca COLELLA	Dr. Gianluca COLELLA
Dalarna Universitesi (İsveç)	Dalarna University College (Sweden)
Dr. Hakan AYDEMİR	Dr. Hakan AYDEMİR
İstanbul Medeniyet Üniversitesi (Türkiye)	İstanbul Medeniyet University (Turkey)
Dr. Halil İbrahim İSKENDER	Dr. Halil İbrahim İSKENDER
Kırklareli Üniversitesi (Türkiye)	Kırklareli University (Turkey)
Dr. Hamza KUZUCU	Dr. Hamza KUZUCU
Cumhuriyet Üniversitesi (Türkiye)	Cumhuriyet University (Turkey)
Dr. Hande ERSÖZ-DEMİRDAĞ	Dr. Hande ERSÖZ-DEMİRDAĞ
Yıldız Teknik Üniversitesi (Türkiye)	Yıldız Teknik University (Turkey)
Dr. Hela Haidar NAJJAR	Dr. Hela Haidar NAJJAR
Balamand Üniversitesi (Lübnan)	Balamand University (Lebanon)
Dr. Hulusi GEÇGEL	Dr. Hulusi GEÇGEL
Çanakkale 18 Mart Üniversitesi (Türkiye)	Çanakkale 18 Mart University (Turkey)
Dr. Hüseyin YILDIZ	Dr. Hüseyin YILDIZ
Ordu Üniversitesi (Türkiye)	Ordu University (Turkey)
Dr. Işılay IŞIKTAŞ SAVA	Dr. Işılay IŞIKTAŞ SAVA
Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi (Türkiye)	Ankara Hacı Bayram Veli University (Turkey)
Dr. İlker TOSUN	Dr. İlker TOSUN
Kırklareli Üniversitesi (Türkiye)	Kırklareli University (Turkey)
Dr. İsmail YAMAN	Dr. İsmail YAMAN
Ondokuz Mayıs Üniversitesi (Türkiye)	Ondokuz Mayıs University (Turkey)
Dr. Kamil CİVELEK	Dr. Kamil CİVELEK
Atatürk Üniversitesi (Türkiye)	Atatürk University (Turkey)
Dr. Lale ÖZCAN	Dr. Lale ÖZCAN
Yıldız Teknik Üniversitesi (Türkiye)	Yıldız Technical University (Turkey)
Dr. Layal MERHY	Dr. Layal MERHY

Adres
Kırklareli Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Kayalı Kampüsü-Kırklareli/TÜRKİYE
e-posta: editor@rumelide.com

Adress
Kırklareli University, Faculty of Arts and Sciences, Department of Turkish Language and Literature, Kayalı Campus-Kırklareli/TURKEY
e-mail: editor@rumelide.com

Lebanese Üniversitesi (Lübnan)	Lebanese University (Lebanon)
Dr. Levent DOĞAN	Dr. Levent DOĞAN
Trakya Üniversitesi (Türkiye)	Trakya University (Turkey)
Dr. Lütfiye CENGİZHAN	Dr. Lütfiye CENGİZHAN
Trakya Üniversitesi (Türkiye)	Trakya University (Turkey)
Dr. Mehdi GENCELİ	Dr. Mehdi GENCELİ
Marmara Üniversitesi (Türkiye)	Marmara University (Turkey)
Dr. Mehmet M. Halil SAĞLAM	Dr. Mehmet M. Halil SAĞLAM
Siirt Üniversitesi (Türkiye)	Siirt University (Turkey)
Dr. Mehmet Ali GÜNDOĞDU	Dr. Mehmet Ali GÜNDOĞDU
İstinye Üniversitesi (Türkiye)	İstinye University (Turkey)
Dr. Mihrican ÇOLAK	Dr. Mihrican ÇOLAK
Kocaeli Üniversitesi (Türkiye)	Kocaeli University (Turkey)
Dr. Muhammed HÜKÜM	Dr. Muhammed HÜKÜM
Kilis 7 Aralık Üniversitesi (Türkiye)	Kilis 7 Aralık University (Turkey)
Dr. Murat ELMALI	Dr. Murat ELMALI
İstanbul Üniversitesi (Türkiye)	İstanbul University (Turkey)
Dr. Mustafa Levent YENER	Dr. Mustafa Levent YENER
Çanakkale 18 Mart Üniversitesi (Türkiye)	Çanakkale 18 Mart University (Turkey)
Dr. Muzaffer Derya NAZLIPINAR SUBAŞI	Dr. Muzaffer Derya NAZLIPINAR SUBAŞI
Dumlupınar Üniversitesi (Türkiye)	Dumlupınar University (Turkey)
Dr. Necmettin ÖZMEN	Dr. Necmettin ÖZMEN
İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi (Türkiye)	İstanbul Sabahattin Zaim University (Turkey)
Dr. Nilüfer ALİMEN	Dr. Nilüfer ALİMEN
İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi (Türkiye)	İstanbul 29 Mayıs University (Turkey)
Dr. Niyazi ADIGÜZEL	Dr. Niyazi ADIGÜZEL
Kırklareli Üniversitesi (Türkiye)	Kırklareli University (Turkey)
Dr. Osman ASLANOĞLU	Dr. Osman ASLANOĞLU
Dicle Üniversitesi (Türkiye)	Dicle University (Turkey)
Dr. Özlem GÜNEŞ	Dr. Özlem GÜNEŞ
İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi (Türkiye)	İstanbul Sabahattin Zaim University (Turkey)
Asst. Dr. Radmila LAZAREVİC	Asst. Dr. Radmila LAZAREVİC
University of Montenegro (Montenegro)	University of Montenegro (Montenegro)
Dr. Raffaella MARCHESE (İtalya)	Dr. Raffaella MARCHESE (Italy)
Dr. Reza Hosseini BAGHANAM	Dr. Reza Hosseini BAGHANAM
Tebriz Azad İslam Üniversitesi (İran)	Tebriz Azad Islam University (Iran)
Dr. Rıza Tunç ÖZBEN	Dr. Rıza Tunç ÖZBEN
Kırklareli Üniversitesi (Türkiye)	Kırklareli University (Turkey)
Dr. Roberta NEPİ	Dr. Roberta NEPİ
İstanbul Üniversitesi (Türkiye)	İstanbul University (Turkey)
Dr. Rosanna POZZİ	Dr. Rosanna POZZİ

Adres
Kırklareli Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Kayalı Kampüsü-Kırklareli/TÜRKİYE
e-posta: editor@rumelide.com

Adress
Kırklareli University, Faculty of Arts and Sciences, Department of Turkish Language and Literature, Kayalı Campus-Kırklareli/TURKEY
e-mail: editor@rumelide.com

Università Degli Studi Dell'Insubria (İtalya)	Università Degli Studi Dell'Insubria (Italy)
Dr. Sadriye GÜNEŞ	Dr. Sadriye GÜNEŞ
İstanbul Üniversitesi (Türkiye)	İstanbul University (Turkey)
Dr. Seda TAŞ	Dr. Seda TAŞ
Trakya Üniversitesi (Türkiye)	Trakya University (Turkey)
Dr. Selin GÜRSES ŞANBAY	Dr. Selin GÜRSES ŞANBAY
İstanbul Üniversitesi (Türkiye)	İstanbul University (Turkey)
Dr. Selin KILIÇ	Dr. Selin KILIÇ
Yıldız Teknik Üniversitesi (Türkiye)	Yıldız Technical University (Turkey)
Dr. Senem ÖNER	Dr. Dr. Senem ÖNER
İstanbul Arel Üniversitesi (Türkiye)	Istanbul Arel University (Turkey)
Dr. Senem Seda ŞAHENK ERKAN	Dr. Senem Seda ŞAHENK ERKAN
Marmara Üniversitesi (Türkiye)	Marmara University (Turkey)
Dr. Senem ÜSTÜN KAYA	Dr. Senem ÜSTÜN KAYA
Başkent Üniversitesi (Türkiye)	Başkent University (Turkey)
Dr. Sevdiye KÖKSAL	Dr. Sevdiye KÖKSAL
Dokuz Eylül Üniversitesi (Türkiye)	Dokuz Eylül University (Turkey)
Dr. Sevinç AHUNDOVA	Dr. Sevinç AHUNDOVA
Hitit Üniversitesi (Türkiye)	Hitit University (Turkey)
Dr. Sezai ÖZTAŞ	Dr. Sezai ÖZTAŞ
Kırklareli Üniversitesi (Türkiye)	Kırklareli University (Turkey)
Dr. Shawky Hassan A. A. SHAABAN	Dr. Shawky Hassan A. A. SHAABAN
Kahire Üniversitesi (Mısır)	Cairo University (Egypt)
Dr. Sibel KOCAER	Dr. Sibel KOCAER
Eskişehir Osmangazi Üniversitesi (Türkiye)	Eskişehir Osmangazi University (Turkey)
Dr. Sinem CANIM ALKAN	Dr. Sinem CANIM ALKAN
İstanbul Üniversitesi (Türkiye)	Istanbul University (Turkey)
Dr. Şenol KORKMAZ (Türkiye)	Dr. Şenol KORKMAZ (Turkey)
Dr. Talat AYTAN	Dr. Talat AYTAN
Yıldız Teknik Üniversitesi (Türkiye)	Yıldız Teknik University (Turkey)
Dr. Tuğba Elif TOPRAK	Dr. Tuğba Elif TOPRAK
İzmir Bakırçay Üniversitesi (Türkiye)	İzmir Bakırçay University (Turkey)
Dr. Turgut KOÇOĞLU	Dr. Turgut KOÇOĞLU
Erciyes Üniversitesi (Türkiye)	Erciyes University (Turkey)
Dr. Yasemin AKKUŞ	Dr. Yasemin AKKUŞ
Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi (Türkiye)	Karamanoğlu Mehmetbey University (Turkey)
Dr. Yasin BEYAZ	Dr. Yasin BEYAZ
Yalova Üniversitesi (Türkiye)	Yalova University (Turkey)
Dr. Yasin YAYLA (Sırbistan)	Dr. Yasin YAYLA (Serbia)
Dr. Yeliz YASAK PERAN (Türkiye)	Dr. Yeliz YASAK PERAN (Turkey)
Dr. Yıldıray ÇEVİK	Dr. Yıldıray ÇEVİK

Adres
Kırklareli Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Kayalı Kampüsü-Kırklareli/TÜRKİYE
e-posta: editor@rumelide.com

Adress
Kırklareli University, Faculty of Arts and Sciences, Department of Turkish Language and Literature, Kayalı Campus-Kırklareli/TURKEY
e-mail: editor@rumelide.com

İstanbul Arel Üniversitesi (Türkiye)
Dr. Yıldırım ÖZSEVGEÇ
Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi (Türkiye)
Dr. Zübeyde ŞENDERİN
Kırıkkale Üniversitesi (Türkiye)

İstanbul Arel University (Turkey)
Dr. Yıldırım ÖZSEVGEÇ
Recep Tayyip Erdoğan University (Turkey)
Dr. Zübeyde ŞENDERİN
Kırıkkale University (Turkey)

Adres
Kırklareli Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Kayalı Kampüsü-Kırklareli/TÜRKİYE
e-posta: editor@rumelide.com

Adress
Kırklareli University, Faculty of Arts and Sciences, Department of Turkish Language and Literature, Kayalı Campus-Kırklareli/TURKEY
e-mail: editor@rumelide.com

RumeliDE 2018. Özel 4 (Ağustos/August) HAKEMLERİ / REFEREES

Prof. Dr. Selçuk ÇIKLA	Professor Selçuk ÇIKLA
Erzincan Üniversitesi (Türkiye)	Erzincan University (Turkey)
Doç. Dr. Ahmet KOÇAK	Assoc. Prof. Ahmet KOÇAK
İstanbul Medeniyet Üniversitesi (Türkiye)	İstanbul Medeniyet University (Turkey)
Doç. Dr. Esra BİRKAN BAYDAN	Doç. Dr. Esra BİRKAN BAYDAN
Marmara Üniversitesi (Türkiye)	Marmara University (Turkey)
Doç. Dr. Fatih BAŞPINAR	Assoc. Prof. Fatih BAŞPINAR
Necmettin Erbakan Üniversitesi (Türkiye)	Necmettin Erbakan University (Turkey)
Doç. Dr. Meqsud SELİM	Doç. Dr. Meqsud SELİM
Kuzeybatı Milliyetler Üniversitesi (Çin)	Northwest University for Nationalities (China)
Doç. Dr. Secaattin TURAL	Assoc. Prof. Secaattin TURAL
İstanbul Medeniyet Üniversitesi (Türkiye)	İstanbul Medeniyet University (Turkey)
Doç. Dr. Yakup YILMAZ	Assoc. Prof. Yakup YILMAZ
Kırklareli Üniversitesi (Türkiye)	Kırklareli University (Turkey)
Dr. Abdülkadir ATICI	Dr. Abdülkadir ATICI
Kırklareli Üniversitesi (Türkiye)	Kırklareli University (Turkey)
Dr. Abdulkadir ÖZTÜRK	Dr. Abdulkadir ÖZTÜRK
Ordu Üniversitesi (Türkiye)	Ordu University (Turkey)
Dr. Ali CANÇELİK	Dr. Ali CANÇELİK
Kocaeli Üniversitesi (Türkiye)	Kocaeli University (Turkey)
Dr. Ali KURT	Dr. Ali KURT
Kırklareli Üniversitesi (Türkiye)	Kırklareli University (Turkey)
Dr. Aslı ARABOĞLU	Dr. Aslı ARABOĞLU
Trakya Üniversitesi (Türkiye)	Trakya University (Turkey)
Dr. Ayza VARDAR	Dr. Ayza VARDAR
Kırklareli Üniversitesi (Türkiye)	Kırklareli University (Turkey)
Dr. Banu TELLİOĞLU	Dr. Banu TELLİOĞLU
Kırklareli Üniversitesi (Türkiye)	Kırklareli University (Turkey)
Dr. Beytullah BEKAR	Dr. Beytullah BEKAR
Kırklareli Üniversitesi (Türkiye)	Kırklareli University (Turkey)
Dr. Birol BULUT	Dr. Birol BULUT
Kırklareli Üniversitesi (Türkiye)	Kırklareli University (Turkey)
Dr. Burcu GÜRSEL	Dr. Burcu GÜRSEL
Kırklareli Üniversitesi (Türkiye)	Kırklareli University (Turkey)
Dr. Erdoğan TAŞTAN	Dr. Erdoğan TAŞTAN
Marmara Üniversitesi (Türkiye)	Marmara University (Turkey)
Dr. Erhan AKTAŞ	Dr. Erhan AKTAŞ
Kırklareli Üniversitesi (Türkiye)	Kırklareli University (Turkey)
Dr. Gaye Belkız YETER	Dr. Gaye Belkız YETER
Erzincan Üniversitesi (Türkiye)	Erzincan University (Turkey)

Adres
Kırklareli Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Kayalı Kampüsü-Kırklareli/TÜRKİYE
e-posta: editor@rumelide.com

Adress
Kırklareli University, Faculty of Arts and Sciences, Department of Turkish Language and Literature, Kayalı Campus-Kırklareli/TURKEY
e-mail: editor@rumelide.com

Dr. Halil İbrahim İSKENDER	Dr. Halil İbrahim İSKENDER
Kırklareli Üniversitesi (Türkiye)	Kırklareli University (Turkey)
Dr. Hüseyin YILDIZ	Dr. Hüseyin YILDIZ
Ordu Üniversitesi (Türkiye)	Ordu University (Turkey)
Dr. İlker TOSUN	Dr. İlker TOSUN
Kırklareli Üniversitesi (Türkiye)	Kırklareli University (Turkey)
Dr. Levent DOĞAN	Dr. Levent DOĞAN
Trakya Üniversitesi (Türkiye)	Trakya University (Turkey)
Dr. Mehmet Ali GÜNDOĞDU	Dr. Mehmet Ali GÜNDOĞDU
İstinye Üniversitesi (Türkiye)	İstinye University (Turkey)
Dr. Nilüfer ALİMEN	Dr. Nilüfer ALİMEN
İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi (Türkiye)	İstanbul 29 Mayıs University (Turkey)
Dr. Niyazi ADIGÜZEL	Dr. Niyazi ADIGÜZEL
Kırklareli Üniversitesi (Türkiye)	Kırklareli University (Turkey)
Dr. Senem ÖNER	Dr. Dr. Senem ÖNER
İstanbul Arel Üniversitesi (Türkiye)	Istanbul Arel University (Turkey)
Dr. Yeliz YASAK PERAN	Dr. Yeliz YASAK PERAN
MEB (Türkiye)	MEB (Turkey)

Adres
Kırklareli Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Kayalı Kampüsü-Kırklareli/TÜRKİYE
e-posta: editor@rumelide.com

Adress
Kırklareli University, Faculty of Arts and Sciences, Department of Turkish Language and Literature, Kayalı Campus-Kırklareli/TURKEY
e-mail: editor@rumelide.com

DİZİNLER

RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi aşağıdaki dizinlerce taranmaktadır.

Adres
Kırklareli Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Kayalı Kampüsü-Kırklareli/TÜRKİYE
e-posta: editor@rumelide.com

Adress
Kırklareli University, Faculty of Arts and Sciences, Department of Turkish Language and Literature, Kayalı Campus-Kırklareli/TURKEY
e-mail: editor@rumelide.com

Adres
Kırklareli Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Kayalı Kampüsü-Kırklareli/TÜRKİYE
e-posta: editor@rumelide.com

Adress
Kırklareli University, Faculty of Arts and Sciences, Department of Turkish Language and Literature, Kayalı Campus-Kırklareli/TURKEY
e-mail: editor@rumelide.com

RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi
ISSN : 2148-7782

EDİTÖRDEN

Kıymetli okuyucu,

RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi'nin **4. Özel Sayısı**nı okurlara sunmanın ayrı bir kıvancı içindeyiz. Bu sayı **Uluslararası 1. Rumeli Sempozyumu**'nda sunulan tebliğlerden seçmeleri içerir. Sempozyuma katılanlara ve tebliğini dergimizde yayıma sunanlara teşekkür ederiz.

Kırklareli Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü ile Mütercim-Tercümanlık Bölümü'nün ortaklaşa düzenledikleri, dil, edebiyat ve çeviribilim alanlarında çalışan bilim insanlarını buluşturmayı hedefleyen **I. Uluslararası Rumeli [Dil, Edebiyat, Çeviri] Sempozyumu**nun 12 Mayıs 2018 tarihinde Kırklareli'nde gerçekleştiğini görmekten büyük mutluluk duyduk.

Üzerinde bulunduğumuz coğrafyadan ilham alarak adını verdiğimiz **Uluslararası Rumeli [Dil, Edebiyat, Çeviri] Sempozyumu** bilim insanlarının bu coğrafyada dil, edebiyat ve çeviri alanlarında edindikleri bilgi ve birikimlerini paylaştığı bir ortam oluşturdu; katılımlar ve tebliğler de gelecek günlerdeki sempozyumlar için bize güç ve destek haline geldi.

Ülkemizin ve dünyanın farklı noktalarından bilim insanlarının buraya gelip tebliğlerini sunmaları, birbirleriyle tanışmaları, alandaki meseleleri ele almaları bizleri ziyadesiyle memnun etti. Biz de bu vesileyle bilime hizmet etmenin insanlığa hizmet etmek olacağı bilinciyle bahtiyarlığımızı ifade etmek isteriz.

Tebliğlerini gözden geçirip yayıma hazırlayan katılımcılarımıza, hakemlikleriyle hakemlerimize, yayın kuruluna ve dergimize katkısı olan herkese teşekkür eder, makalelerin faydalı olmasını dileriz.

Başarı ve mutluluk dileklerimizle...

***RumeliDE* Yayın Editörleri**

Adres
Kırklareli Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Kayalı Kampüsü-Kırklareli/TÜRKİYE
e-posta: editor@rumelide.com

Adress
Kırklareli University, Faculty of Arts and Sciences, Department of Turkish Language and Literature, Kayalı Campus-Kırklareli/TURKEY
e-mail: editor@rumelide.com

RumeliDE Journal of Language and Literature Studies
ISSN : 2148-7782

EDITOR'S NOTE

Dear Reader,

We are proud to present the ***4th Special Issue of RumeliDE Journal of Language and Literature Studies***. This issue comprises a selection of papers presented at the 1st International Rumeli Symposium. We would like to thank the symposium participants and presenters who submitted their papers to be published.

It was a great pleasure to host the **1st International Rumeli [Language, Literature and Translation Studies] Symposium**, organized by Kırklareli University, Faculty of Science and Letters, Departments of Turkish Language and Literature and Translation and Interpreting and held in Kırklareli on May 12, 2018. The symposium aimed to bring together distinguished scholars and researchers who work in the fields of language, literature and translation studies.

Named after the region we are living in, the **1st International Rumeli [Language, Literature and Translation Studies] Symposium** created a platform for researchers both from Turkey and from abroad to connect with peers working in the fields of language, literature and translation, making it possible to share their findings. Their contributions have provided us with the necessary confidence to continue to organize future symposiums.

We wish to express our gratitude to the presenters who have revised their papers to be published, the referees who have evaluated the papers with utmost attention, the members of the editorial board and all the other parties who have contributed to the publication of this issue.

We hope that you find the 4th Special Issue of RumeliDE Journal of Language and Literature Studies valuable. Best wishes and thank you in advance for your future contributions to forthcoming issues…

***RumeliDE* General Editors**

Adres
Kırklareli Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Kayalı Kampüsü-Kırklareli/TÜRKİYE
e-posta: editor@rumelide.com

Adress
Kırklareli University, Faculty of Arts and Sciences, Department of Turkish Language and Literature, Kayalı Campus-Kırklareli/TURKEY
e-mail: editor@rumelide.com

1. Uluslararası **RUMELİ SEMPOZYUMU [Dil, Edebiyat, Çeviri]** (Kırklareli, 12 Mayıs 2018)

1st International **RUMELİ SYMPOSIUM [Language, Literature, Translation]** (Kırklareli, May 12, 2018)

Kırklareli Üniversitesi, Türkiye

Kırklareli University, Turkey

Düzenleyen	**Organizers**
Kırklareli Üniversitesi	Kırklareli University
Fen Edebiyat Fakültesi	Faculty of Arts and Sciences
Kırklareli Üniversitesi TÖMER	Kırklareli University TÖMER
Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü	Dept. of Turkish Language and Literature
Mütercim Tercümanlık Bölümü	Dept. of Translating and Interpreting
RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi	RumeliDE Journal of Language and Literature

Adres
Kırklareli Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Kayalı Kampüsü-Kırklareli/TÜRKİYE
e-posta: editor@rumelide.com

Adress
Kırklareli University, Faculty of Arts and Sciences, Department of Turkish Language and Literature, Kayalı Campus-Kırklareli/TURKEY
e-mail: editor@rumelide.com

Organizasyon Komitesi	**Organizing Committe**
Doç. Dr. Yakup YILMAZ	Assoc. Prof. Dr. Yakup YILMAZ
Türk Dili ve Edebiyatı Bölüm Başkanı	Head of Department of Turkish Language and Literature
Dr. Banu TELLİOĞLU	Dr. Banu TELLİOĞLU
Mütercim-Tercümanlık Bölüm Başkanı	Head of Department of Translation and Interpreting
Dr. Ali KURT	Dr. Ali KURT
Türk Dili ve Edebiyatı Bölüm Bşk. Yrd.	Vice Head of Department of Turkish Language and Literature

Koordinatör	**Coordinator**
Dr. Ali KURT	Dr. Ali KURT
Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Bşk. Yrd.	Vice Head of Department of Turkish Language and Literature

Sekreterya	**Secretariat**
Öğr. Gör. Ceren DEMİRDÖĞDÜ	Lecturer Ceren DEMİRDÖĞDÜ,
Arş. Gör. Ayşe ŞEKER	Res. Asst. Ayşe ŞEKER
Arş. Gör. Mehmet TUNCER	Res. Asst. Mehmet TUNCER
Arş. Gör. Ahmet Zahid DEMİRCİLER	Res. Asst. Ahmet Zahid DEMİRCİLER
Arş. Gör. Büşra YAMAN	Res. Asst. Büşra YAMAN
Arş. Gör. Merve OZAN	Res. Asst. Merve OZAN

Sempozyum Mekanı	**Symposium Venue**
Kırklareli Üniversitesi TÖMER	Kırklareli University TÖMER
Türkçe Öğretim, Uygulama ve Araştırma Merkezi	Turkish Language Teaching, Application and Research Center
Rektörlük Kültür Merkezi B-Blok	Rectorate Cultural Center B-Block
(Otogar Karşısı)	City Centre/KIRKLARELİ
Merkez/KIRKLARELİ	
Telefon: 0288 214 50 51	Telephone: 0288 214 50 51

SEMPOZYUM KURULLARI

Şeref Kurulu

Prof. Dr. Bülent ŞENGÖRÜR (Kırklareli Üniversitesi Rektörü)

Prof. Dr. Mustafa S. KAÇALİN (Türk Dil Kurumu Başkanı)

Prof. Dr. Mesut AYAR (Fen Edebiyat Fakültesi Dekanı)

Davetli Açılış Konuşmacıları

TÜRK DİLİ

Prof. Dr. Mustafa S. KAÇALİN (Türk Dil Kurumu Başkanı)

ÇEVİRİBİLİM

Prof. Dr. Işın ÖNER (İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi)

YENİ TÜRK EDEBİYATI

Prof. Dr. Zeki TAŞTAN (Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Türkiye)

ESKİ TÜRK EDEBİYATI

Prof. Dr. Hakan TAŞ (Marmara Üniversitesi, Türkiye)

Bilim Kurulu

Prof. Dr. Ali Şükrü ÇORUK (Türkiye)

Prof. Dr. Ayşe Banu KARADAĞ (Türkiye)

Prof. Dr. Işın ÖNER (Türkiye)

Prof. Dr. Muhammed GÜR (Türkiye)

Prof. Dr. Muharrem DAYANÇ (Türkiye)

Prof. Dr. Mustafa BALCI (Türkiye)

Prof. Dr. Mustafa S. KAÇALİN (Türkiye)

Prof. Dr. Simona SALIERNO (İtalya)

Prof. Dr. Yakup ÇELİK (Türkiye)

Prof. Dr. Yılmaz DAŞÇIOĞLU (Türkiye)

Doç. Dr. Esra BİRKAN BAYDAN (Türkiye)

Doç. Dr. Fatih BAŞPINAR (Türkiye)

Doç. Dr. Mehmet GÜNEŞ (Türkiye)

Doç. Dr. Faysal Okan ATASOY (Türkiye)

Doç. Dr. Mehmet SAMSAKÇI (Türkiye)

Doç. Dr. Secaattin TURAL (Türkiye)

Doç. Dr. Turgay ANAR (Türkiye)

Doç. Dr. Yakup YILMAZ (Türkiye)

Doç. Dr. Elena Metodieva METEVA-ROUSSEVA (Bulgaristan)

Doç. Dr. Ľudmila MEŠKOVÁ (Slovakya)

Dr. Ahmed Ferman ÇELEBİ (Irak)
Dr. Ahmet KOÇAK (Türkiye)
Dr. Ali KURT (Türkiye)
Dr. Bahtiyar ASLAN (Türkiye)
Dr. Banu TELLİOĞLU (Türkiye)
Dr. Beytullah BEKAR (Türkiye)
Dr. Birol BULUT (Türkiye)
Dr. Erdoğan TAŞTAN (Türkiye)
Dr. Hela HAIDAR NAJJAR (Lübnan)
Dr. Niyazi ADIGÜZEL (Türkiye)
Dr. Nuri SAĞLAM (Türkiye)
Dr. Reza H. BAGHANAM (İran)

Adres
Kırklareli Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Kayalı Kampüsü-Kırklareli/TÜRKİYE
e-posta: editor@rumelide.com

Adress
Kırklareli University, Faculty of Arts and Sciences, Department of Turkish Language and Literature, Kayalı Campus-Kırklareli/TURKEY
e-mail: editor@rumelide.com

SEMPOZYUM PROGRAMI

1. Uluslararası RUMELİ [Dil, Edebiyat, Çeviri] SEMPOZYUMU

YENİ TÜRK EDEBİYATI OTURUMLARI

Üst Salon

14.00-15.15 > 1. Oturum

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Yakup ÇELİK

1. Popüler Edebiyat, Edebiyatta Popülerleşme ve İktidar İlişkileri / Prof. Dr. Yılmaz DAŞÇIOĞLU, Sakarya Üniversitesi

2. Edebiyat Tarihçiliğinin Ana Sorunsalı: Öncü Kim Ölçü Ne? / Prof. Dr. Muharrem DAYANÇ, İstanbul Medeniyet Üniversitesi

3. Türk Tiyatrosunda Öncü Bir İsim Olarak Namık Kemal / Doç.Dr. Mehmet GÜNEŞ, Marmara Üniversitesi

4. Sovyet Düşüncesinin Aydınlık Mecmuası (1921) Üzerindeki Etkisi ve Faruk Nafiz'in Sanat Şiirinin Bir Öncülü / Dr.Dinçer APAYDIN, Gazi Üniversitesi

Üst Salon

15.30-16.45 > 2. Oturum

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Ali Şükrü ÇORUK

1. Süleyman Nazif'in Türk Diline Hizmetleri / Prof. Dr. Muhammed GÜR, Marmara Üniversitesi

2. Bavulumun İçinde Memleket: Nazım Hikmet'in 'Garip'e Uzak Diyarlardan Bakışı / Dr. Ali KURT, Kırklareli Üniversitesi

3. Modernizm Bağlamında Garip Şiiri / Dr. Bahtiyar ASLAN, İstanbul Kültür Üniversitesi

4. Edebiyatta Sembol Dili ve Orhan Kemal'in "İki Buçuk" Adlı Hikâyesinde Sembol Dilinin Kullanımı / Dr. Gaye Belkız YETER, Erzincan Üniversitesi

1. Salon

14.00-15.15 > 1. Oturum

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Muharrem DAYANÇ

1. Edebiyatımızda Göç'e Rumeli Çerçeveli Bakmak / Prof. Dr. Yakup ÇELİK, Yıldız Teknik Üniversitesi

2. Pierre Loti'nin Balkan Savaşı Sırasında Gerçekleştirdiği Türkiye Seyahati ve Edirne İzlenimleri / Prof. Dr. Ali Şükrü ÇORUK, İstanbul Üniversitesi

3. Prizrenli Bir Şair ve Şiiri: Zeynel Beksaç / Doç. Dr. Mehmet SAMSAKÇI, İstanbul Üniversitesi

4. Göç Zamanı'na Hazırlanmak: Bahaeddin Özkişi'nin Hikâyelerinde Dini Değerlerin Yansıması / Doç. Dr. Ahmet KOÇAK, İstanbul Medeniyet Üniversitesi

5. Ma'ruf Er-Rusafi'nin Mustafa Kemal Atatürk Hakkında Yazdığı Şiire Bir Bakış / Dr. Ahmed Farman SAEED, Dr.Haydar Adil MOHAMMED, Bağdad Üniversitesi

1. Salon

15.30-16.45 > 2. Oturum

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Yılmaz DAŞCIOĞLU

1. Feminist Tiyatro ve Ülker Köksal'ın Oyunlarında Feminist Ögeler / Prof. Dr. Zeki TAŞTAN, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi

2. Modern Türk Şiirinde Bir Hafıza Mekânı Olarak Galata Köprüsü / Doç. Dr. Turgay ANAR, İstanbul Medeniyet Üniversitesi

3. Edebiyat Tarihçiliğinde Politik Bağımlılığın Yol Açtığı Görme Bozukluğu: Tanpınar'ın *On Dokuzuncu Asır Türk Edebiyatı Tarihi*'nde Ahmed Midhat Efendi Hakkında Verdiği Yanlış Bilgi ve Hükümler / Dr.Nuri SAĞLAM, İstanbul Üniversitesi

4. Gelenekten Moderne Dağ İmgesinin Değişimi: İsmail Safa - Halid Örneği / Dr.Birol BULUT, Kırklareli Üniversitesi

2. Salon

15.30-16.45 > 2. Oturum

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Muhammet GÜR

1. Cumhuriyet Dönemi Aydın Tipolojisi: Azra Erhat / Arş. Gör. Ferhan AKGÜN ÜNSAL, Kırklareli Üniversitesi

2. Sürgün'deki Sürgünün Sürgünlük Hâlleri / Kubilay ÜNSAL, MEB Kırklareli

3. Sinema Neyi Anlatır, Halk Ne Anlar? Egemen İdeolojinin Propaganda Aracı Olarak Sinema / Dr. Sezai ÖZTAŞ; Arş. Gör. Mehmet TUNCER, Kırklareli Üniversitesi

4. Arap Harfli Türkçe Tıp Yazmaları Çalışmalarında Derleme Sözlüğü'nden Faydalanmak/ Arş. Gör. Hakkı ÖZKAYA, Kırklareli Üniversitesi

5. Nehcü'l-Ferâdîs'in Kazan Nüshası Üzerine / Arş. Gör. Ayşe ŞEKER, Kırklareli Üniversitesi

6. Çizgi Filmlerdeki Kalıplaşmış Dil Birimleri Üzerine Bir İnceleme / Arş. Gör. Oğuz SAMUK, Kırklareli Üniversitesi

TÜRK DİLİ OTURUMLARI

3. Salon

14.00-15.15 > 1. Oturum

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Mustafa S. KAÇALİN

1. Osmanlı Türkçesinin Kılavuzluğunda Kafkaslarda Bir Yazı Dilinin Doğuşu: Abu Supiyan Akayev ve "el-Hıdmetü'l-Meşkûre fi'l-Lugati'l-Meşhûre"si / Prof. Dr. Mustafa BALCI, İstanbul Üniversitesi

2. Türkçede Zarf-Bağlaç Kategorisi Üzerine / Doç. Dr. Ahmet Şefik ŞENLİK, İstanbul Medeniyet Üniversitesi

3. Kuman, Memlûk, Ermeni Kıpçak ve Karay Türkçelerindeki Kip Eklerinde Görülen Farklılıklar Üzerine / Dr. Abdulkadir ÖZTÜRK, Ordu Üniversitesi

4. İran Türk Değişkelerinde *başar-* Fiilinin Yeterlilik Fiili Olarak Kullanımı Üzerine / Dr. Abdülkadir ATICI, Kırklareli Üniversitesi

3. Salon

15.30-16.45 > 2. Oturum

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Mustafa BALCI

1. {+*lAr*} Topluluk Hanesi Eki Hakkında Birkaç Mülahaza/ Prof. Dr. Mustafa S. KAÇALİN, TDK Başkanı - Doç. Dr. Faysal Okan ATASOY, Erzincan Üniversitesi

2. 18. ve 19. Asırda Fransızca Hazırlanmış Transkripsiyon Anıtlarında Okuma Metinlerinin Özellikleri / Doç. Dr. Yakup YILMAZ, Kırklareli Üniversitesi

3. Eski Türk Bengü Taşlarında Paralelizm / Dr. Hüseyin YILDIZ, Ordu Üniversitesi

4. Eski Uygur Türkçesinde Farklı Bir Birleşik Zaman Çekimi / Dr. Beytullah BEKAR, Kırklareli Üniversitesi

2. Salon

14.00-15.15 > 1. Oturum

Oturum Başkanı: Doç. Dr. Ahmet Şefik Şenler

1. Türk Edebiyatı'ndaki Başyapıtların Sadeleştirme Yoluyla Türkçe olarak Yabancılara Takdimi: Beş Şehir Örneği / Doç. Dr. Alpaslan OKUR, Arş. Gör. Safa EROĞLU, Sakarya Üniversitesi

2. Türkçede Ek Eylemin İşlevi: Ad Tümcelerini Yeniden Düşünmek / Dr.Mustafa Levent YENER, Çanakkale 18 Mart Üniversitesi

3. 18 Mayıs 1944 Sürgününden Günümüze Kırım Tatarcasının Durumu / Dr.Işılay IŞIKTAŞ SAVA, Gazi Üniversitesi

4. Tuva Türkçesinde Akronimler / Dr.İlker TOSUN, Kırklareli Üniversitesi

ESKİ TÜRK EDEBİYATI OTURUMLARI

4. Salon

14.00-15.15 > 1. Oturum

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Üzeyir Aslan

1. Edebi Sanatların Metin Tamirine Katkısı / Prof. Dr. Hakan TAŞ, Marmara Üniversitesi

2. Klasik Türk Şiirinde Tasavvufi Açıdan Tûr-ı Sînâ / Prof. Dr. Abdullah EREN, Ordu Üniversitesi

3. Naa Fol'klor (Yeni Folklor) Anlayışı Çerçevesinde Semyon P. Kadışev'in Şiirleri / Dr. Erhan AKTAŞ, Kırklareli Üniversitesi

4. Salon

15.30-16.45 > 2. Oturum

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Abdullah Eren

1. Şair Tezkirelerinde Şiir Tenkidiyle İlgili Kullanılan Kavramlar: Latîfî Tezkiresi Örneği / Prof. Dr. Üzeyir ASLAN, Marmara Üniversitesi

2. 17. yy. Şairi Beyânî'nin Tasavvufi Sâkînâme'si / Doç. Dr. Fatih BAŞPINAR, Konya Necmettin Erbakan Üniversitesi

3. Kuloğlu Şeyh Hacı İlyas'ın Dîvân-ı Mesâbih Adlı Eseri Üzerine Bir Değerlendirme / Dr. Niyazi ADIGÜZEL, Kırklareli Üniversitesi

4. Enderunlu Râsih Divanı'nda Klasik Dönem Sonrası Osmanlı Şiirindeki Değişimin Yansımaları / Dr. Erdoğan TAŞTAN, Marmara Üniversitesi

ÇEVİRİBİLİM OTURUMLARI

Çeviribilimde Bir Yeniden Okuma / Prof. Dr. Işın Öner, İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi

Alt Salon

14.00-15.00 > 1. Oturum

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Işın ÖNER

1. Çeviri, Edebiyat ve Tarih: Temsiliyetlerin Çeviribilim Bağlamında Yeniden Okunması / Prof. Dr. Ayşe Banu KARADAĞ, Yıldız Teknik Üniversitesi

2. Bir Çeviri Etiği Dersine Doğru / Dr. Öğr. Üyesi Banu TELLİOĞLU, Kırklareli Üniversitesi

3. Re-thinking the Translator's Authorial Right through Lacanian Psychoanalysis / Dr. Öğr. Üyesi Senem ÖNER BULUT, İstanbul Arel Üniversitesi

Alt Salon

15.00-15.40 > 2. Oturum

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Sündüz ÖZTÜRK KASAR

1. Çeviri Sosyolojisi Odağında Yeni Çeviri Hareketleri ve Çoklu Sorumluluklar / Prof. Dr. Emine Bogenç Demirel, Yıldız Teknik Üniversitesi

2. Kültürel Aracılar, Çevirmenler, Medyatörler ve Kolaylaştırıcı Rolleri / Prof. Dr. Füsun ATASEVEN, Yıldız Teknik Üniversitesi

Alt Salon

16.00-16.40 > 3. Oturum

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Ayşe Banu KARADAĞ,

1. Çeviribilimde Yeni Bir Kavram: Özde Çeviri / Prof. Dr. Sündüz ÖZTÜRK KASAR, Yıldız Teknik Üniversitesi

2. Julia Donaldson Türkçedeyken / Dr. Öğr. Üyesi Ayza VARDAR OKUR, Kırklareli Üniversitesi

Alt Salon

16.45-17.25 > 4. Oturum

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Füsun ATASEVEN

1. Edebiyat Çevirisi ve Editörlüğü / Doç. Dr. Esra BİRKAN BAYDAN, Marmara Üniversitesi

2. Çocuklara Yönelik Yapılan Bilgilendirici Metin Çevirilerinde *Kaybolup Bulunanlar*: Çevirmen İnancının Çeviri Kararları Üzerine Etkisi / Dr. Öğr. Üyesi Nilüfer ALİMEN, İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi

Alt Salon

17.45-18.30 > 5. Oturum

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Emine Bogenç DEMİREL

1. August Bebel'in *Kadın ve Sosyalizm*'i Bağlamında Yeniden Çeviri ve Çeviri Eleştiri: Bir Üst-Eleştiri Önerisi / Dr. Öğr. Üyesi Seda TAŞ, Trakya Üniversitesi

2. Çeviri Sürecinde Kendi Kararlarını Alabilen Çeviri Öğrencilerine Yönelik Bir Uygulama Örneği / Dr. Öğr. Üyesi Aslı ARABOĞLU, Trakya Üniversitesi

Türkçede Ek Eylemin İşlevi: Ad Tümcelerini Yeniden Düşünmek

Mustafa Levent YENER[1]

Öz

Türkçede, tümcelerin sınıflandırılması konusunda kullanılan ölçütlerden biri de yüklemdeki sözcüğün türüdür. Sözcük türleri ise morfolojik, dizimsel ya da semantik ölçütler uygulanarak değişik sınıflandırmalara tabi tutulabilir; ancak üçünde de özellikle Türkçe için kesin olan ad ve eylem ayrımı bulunur. Bu iki temel sınıf açısından bakıldığında tümcenin ad tümcesi ve eylem tümcesi olarak sınıflandırılması doğru görünür; ancak yüklemin iş, oluş ya da durum bildiren bir sözcük olması nedeniyle ad olması mümkün müdür? Ek eylem, cevheri fiil, kopula, ana yardımcı eylem gibi terimlerle anılan er-(> +i-) eyleminin işlevine dikkat etmenin ve tekrar yorumlamanın sorunu başka bir şekilde açıklamaya olanak tanıyacağı açıktır. Eğer +i- bir ek olarak kabul edilirse bir addan eylem yapma eki gibi işlediği iddia edilebilir; ancak geleneksel kanımız yapım eklerinin eklendiği sözcüğün temel anlamını değiştirdiği yönünde olduğundan yapım eki tanımımızı gözden geçirmek zorunda kalabiliriz. Yine geleneksel kabule dayanarak bir ek olduğu halde, +i- biçim birimini ek eylem/ yardımcı eylem olarak kabul edersek adlara uladığımız et-, kıl-, ol- gibi yardımcı eylemlerle kurup birleşik eylem olarak değerlendirdiğimiz sözcüklerin yüklem olduğu tümceleri eylem tümcesi; ek eylemle kurulanlara ad tümcesi demek de bir çelişki doğurmaktadır. İster ek ister yardımcı eylem olarak değerlendirilsin söz konusu biçim birimin bir adı eylemleştirdiği ve söz diziminde yüklem görevine soktuğu düşünülürse Türkçede bir ad tümcesinden söz etmek doğru olmayacaktır.

Anahtar kelimeler: Cümle türleri, sözcük türleri, yüklem, ad cümlesi, ek eylem, yardımcı eylem, kopula.

The Function of Predicative Verb in Turkish: Rethinking the Nominal Sentences

Abstract

One of the criterion held while classifying the sentences in Turkish is the class of the word used as predicate. Parts of speech can be determined by using morphological, syntactik or semantic criterions; but there's name and verb parts which is a absolute characteristic for Turkish. When we use this two basic parts, it seeems correct to determine the sentence classes as nominal and verbal sentences; but predicate should be the word that denotes action, occurrence or situation. In this condition is it possible to classify any sentence as nominal sentence? It's clear that paying attention to functions and interpreting the verb er-(>+i-) which is refered as predicative verb, copulla or main auxiliary verb may give us an opportunity to explain the problem in another way. If the verb -i- is considered as suffix it can be claimed that it functions a derivational suffix; but in our conventional notion, a derivational suffix must change the main meaning. In this condition we will have to review our derivational suffix description. Although it's an suffix, based on conventional acceptance, if we evaluate the -i- morphem as an predicative verb/auxiliary verb, calling the sentences that we set up with the words that we evaluate as auxiliary verbs such as et-, kıl-, ol-, verbal and others we set up with the predicative verb nominal sentences, causes a contradiction. Whether it is considered as a

[1] Dr. Öğr. Üyesi, Çanakkale 18 Mart Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, mlyener@comu.edu.tr [Makale kayıt tarihi: 3.7.2018-kabul tarihi: 15.8.2018; DOI: 10.29000/rumelide.454254]

suffix or an auxiliary verb, it will not be accurate to mention a nominal sentence in Turkish, considering that the morphem mentioned sets a name on the predicate task in the syntax.

Key words: Sentence classes, parts of speech, predicate, nominal sentence, auxiliary verb, copula.

Giriş

Tümce ve söz dizimi; Türk dili çalışmalarının belki de en sorunlu, en tartışmalı konularından biridir. Tanımından sınıflandırma çalışmalarına kadar çoğu noktada araştırmacıların üzerinde düşünce birliğine varamadıkları konulardandır.

Dil bilgisi çalışmalarının atası olarak kabul edebileceğimiz Aristoteles, tümceyi "bağımsız, kesin bir anlamı olan ve her öğesi bir anlam taşıyan değişik ses bileşimlerinin (sözcüklerin) bağlantısı" (Aksan, 1989, s. 123) olarak tanımlamıştır. Bu tanımdan anlaşılacağı üzere ses ve yapı dizgelerinin kullanılmasıyla ortaya çıkan dizim, bir sonuç olarak anlamı üretir. Bu açıdan bakıldığında tümcenin değerlendirilebilmesi için çok boyutlu düşünmek gerektiği ortaya çıkmaktadır.

Türk dili çalışmalarında verilen belli başlı tanımlardan yola çıkarak söyleyebiliriz ki tümce; bir duyguyu, düşünceyi, olayı ya da isteği anlatmak için dinleyende soruya yer bırakmayacak şekilde açık, kendi içinde tutarlı, iş, oluş, kılış bildiren bir yargıya bağlanmış ve sözcük sayısı sınırlı olmayan bir sözcük dizisidir (Sezer, 1979, s. 54; Paçacıoğlu, 1987, s. 97-109; Aksan, 1989, s. 124; Korkmaz, 1992, s. 32; Gencan, 2001, s. 100; Ergin, 2002, s. 398; Delice, 2007, s. 133; Karahan, 2007, s. 9; Eker, 2011, s. 405; Sarıca, 2015).

Tümce tanımlarını, "Cümle Nasıl Tanımlanmalıdır?" adlı makalesinde değerlendiren Delice, tanımların yargı ve anlamın merkeze alınarak yapıldığını, tümcenin yapısal olarak yüklem etrafında şekillendiğini ve yargının herhangi bir yapıyla dile getirilebileceğini ifade eder. Bu nedenle "Cümle, bir yüklem ile -biri mutlaka özne veya nesne olmak koşuluyla- ona bağlı en az bir tamlayıcıdan oluşan ve bir, kılış, oluş veya durum bildiren söz dizimidir." tanımını önerir (2012, s. 37-40).

Sözcüklerin türleri anlam bilgisel, biçim bilgisel ya da söz dizimsel kriterlere göre farklı şekillerde sınıflandırılabilir. Sınıflandırma ölçütü ne olursa olsun "çok az istisnalarla Türkçe kelime tabanları iki ana gruba ayrılır: Ad ve fiil. Bu kelime sınıflarından her biri, hepsi kendi kelime sınıflarıyla kesinkes sınırlanmış, gramer ve türetme eklerinden ibaret özel bir gruba dahildirler." (Grönbech, 2000, s. 18). Diğer dillerde bu ayrım Türkçedeki kadar kesin değildir. Örneğin İngilizcede *face* "yüz, çehre" - *to face* "karşılaşmak, yüzleşmek", *find* "bulma, bulgu keşif" – *to find* "bulmak, keşfetmek" gibi eş sesli kökler bulunurken Türkçede bu örnekler oldukça azdır ve bu eş seslilik, tarihî seslik değişimlere dayanır (Tekin, 1997, s. 50-66; Grönbech, 2000, s. 18).

Mantıksal olarak tanımlandığında adlar, evrendeki varlıklara karşılık gelen sözcüklerdir. Bunlar hareket bildirmezler; anlam yükü olarak varlıkların iç ve dış niteliklerini gösteren, söz diziminde sıfat, belirteç, adıl, ünlem, bağlaç, ilgeç gibi görevler alan sözcüklerdir. Adlar, tümce söz diziminde, durum ekleri alarak özne, nesne, dolaylı tümleç ve belirteç tümleci olurlar. Bunların hepsi tümcenin temel unsuru olan, yüklemi anlamca tamamlayan unsurlardır (Ergin, 2002, s. 280; Yener, 2007, s. 606-623). Adlar, "Fiil cümlesinden yüklemi 'özne', 'nesne', 'dolaylı tümleç' ve 'açıklama tümleci' olarak tamamlayan; isim cümlelerinde 'yüklem' olabilen ve onu 'nesne', 'dolaylı tümleç' ve 'açıklama tümleci' olarak tamamlayan ve sözcük öbekleri içinde yönetici olan sözcük dizisidir." (Delice, 2012, s. 32).

Adres
Kırklareli Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Kayalı Kampüsü-Kırklareli/TÜRKİYE
e-posta: editor@rumelide.com

Adress1
Kırklareli University, Faculty of Arts and Sciences, Department of Turkish Language and Literature, Kayalı Campus-Kırklareli/TURKEY
e-mail: editor@rumelide.com

Eylem ise evrendeki hareketleri karşılayan sözcüklerdir. Varlıkların -yukarıda sözünü ettiğimiz gibi- belirli bir zamanda, belirli bir yerde, belirli bir nesne üzerinde gerçekleştirdikleri hareketleri karşılarlar. Bu hareketler, varlıkların kılışları, oluşları ve duruşlarından oluşurlar ve eylemler de bunları işaretleyen sözcükler olarak karşımıza çıkar. Varlıklar kendi başlarına var olabilirlerken hareketler varlığa ihtiyaç duyacaklardır. Adlar tek başlarına anlam ifade edebilirlerken eylemler ancak adlarla birlikte anlam kazanacaklardır. Bu bağımlılıkları onların varlığın hareketinin gerçekleştiği zamanı ve hareketi gerçekleştiren varlığın şahsını belirten işaretlerle birlikte bulunmasını gerekli hâle getirir. Eylemler, söz diziminde sadece yüklem görevinde bulunurlar (Ediskun, 1992, s. 170; Ergin, 2002, s. 280, 398; Delice, 2012, s. 32;).

O halde -yeniden belirtmek gerekirse- Türkçe, iki temel sözcük sınıfından oluşur: Adlar ve eylemler (Krueger, 1961, s. 38-43; Johanson & Csató, 1998, s. 90-91). Bu iki türün görevleri de buna bağlı olarak belirlenir. Grönbech bunu şu sözlerle tespit eder:

> "Türkçe kelime kadrosunun ikiliği şuradan anlaşılır: Aksi bir olaya yani çekimli bir adın fiil olmasına, ad tabanının gerindiyum eki almasına rastlamıyoruz. O hâlde dilin bütün yapısını kuran iki kelime sınıfı olduğunu kabul etmek zorundayız." (Grönbech, 2000, s. 22)

Bu kadar kesin bir ayrım, doğal olarak sözcüklerin söz dizimsel ve biçim bilgisel özelliklerini etkileyecektir. Tür farklılıkları adların ve eylemlerin görevlerini farklılaştıracaktır. Adların tümcedeki görevlerini belirleyen eklerle eylemlerin tümcedeki görevlerini belirleyen ekler birbirlerinden farklı olacaktır. Biri için kullanılabilecek ekin diğeri için kullanılması mümkün olmayacaktır. Bu durumda, bu iki türün birbirlerinin görevlerini alabilmelerinin yolu; addan eyleme veya eylemden ada dönüşmeleridir.

Türkçe dilbilgisi çalışmalarında araştırmacıların vardığı ortak sonuca göre tümcenin asıl unsurları; tümcenin konusu olan özne ve yargı bildiren yüklemdir. (Ediskun, 1992, s. 328; Ergin, 2002, s. 398; Atabay, Özel, & Çam, 2003, s. 20; Delice, 2007, s. 134; Erkul, 2007, s. 20; Aktan, 2009, s. 84; Karaağaç, 2011, s. 223; Sarıca, 2015, s. 27).

Delice'nin "Cümle Nasıl Tanımlanmalıdır?" adlı çalışmasında ayrıca, diğer araştırmacılarla benzer bir şekilde, tümcenin temel unsurunun yüklem olduğu, eksiltili ya da eksiltisiz bir yapının söz diziminde tümce sayılabilmesi için yükleme yaslanması gerektiği ifade edilir. Delice'ye göre tümce bir gerçekliğe dayanmalıdır, bu gerçeklik ise canlı/cansız bir öznenin/kılıcının gerçekleştirdiği özneli eylemler olan kılış eylemleri ya da öznenin/kılıcının iradesine bağlı olmadan yani kendiliğinden gerçekleşen nesneli eylemler olan oluş eylemleri aracılığıyla söze dönüştürülür. Yine öznenin/kılıcının içinde bulunduğu durumların ise ek eylem ya da yardımcı eylem almış bir adla söze dönüştürüldüğünü iddia eder (2012, s. 39).

> "Her tümcede bir özne, bir de yüklem bulunur. Özne ve yüklem, tümcede dilbilgisel araçlarla belirlenir. Örneğin özne tümcenin belirli bir yerinde (tümcenin başında veya başka bir yerinde) olandır; yüklem, üzerinde çekimsel kategori belirleyicileri (zaman, kip, kişi vb.) olandır." (Uzun, 2004, s. 95).

Tümcenin oluşumu ve sınırları hakkında yapılan çalışmalarda eylemin merkeze alındığı ve tümcenin iş, oluş, durum bildiren sözcük ve bunların gerçekleştirilebilmesi için zorunlu olan tamlayıcılardan oluştuğu kabul edilir (Uzun, 2004, s. 96). Fizik kuralları açısından bakıldığında tümcede yüklem olan -yani iş, oluş bildiren- sözcük genellikle bir eylem olduğundan hareket ifade eder. Hareket, fizik kurallarına göre nesnenin yer değiştirmesidir. Nesnenin harekete geçmesi ise bir güce bağlıdır. Hareket,

belirli bir zaman ve belirli yer içinde gerçekleşir. Hareketi ortaya çıkaran güç kaynağının tarzı da önemlidir. Bu durumda hareket; nesne, güç kaynağı, zaman ve mekânın zorunlu bir sonucu olarak ortaya çıkar (Gece, 1993, s. 99). Tümce; bu durumda, bir varlığın, bir nesne üzerinde, belirli bir zaman içinde ve belirli bir yerde gerçekleştirdiği hareketin söze dönüştürüldüğü dilsel yapılardır. Temel unsurları da hareket ve hareketi gerçekleştiren varlıktır. Yani yüklem ve öznedir.

Tümcenin temel unsuru olarak kabul edilen yüklem, çekimli eylem halinde bulunan, yargının yüklediği iş, kılış, oluş ve vasfı içeren ve kılan, olan, vasıflanan kişi veya şeyi taşıyan sözcüğün tümce bilgisindeki adı olarak tanımlanır. (Korkmaz, 1992, s. 174; Banguoğlu, 1995, s. 520; Gencan, 2001, s. 103; Atabay, Özel, & Çam, 2003, s. 20; Karahan, 2007, s. 14)

Tanımlarda konumuz açısından ortaklaşan özellikler yüklemlerin iş, oluş, kılış, durum; yani hareket bildirmeleri ve çekimli eylem oluşlarıdır. Dillerin söz varlığında bu anlamları taşıyan sözcükler, eylemlerdir. "Bir kılışı, bir oluşu veya bir durumu anlatan; olumlu ya da olumsuz şekillere girebilen kelime" (Korkmaz, 1992, s. 61) olarak tanımlanırlar. Yapısal özellikleri itibariyle zaman ve kişi eklerini doğrudan üstüne alabilecek sözcüklerdir. Bu açıdan bakıldığında bütün yüklem tanımlarında çekimli eyleme vurgu yapılması doğaldır. Tümcenin gerekli koşulu olan zaman ve kişiye bağlılık; ancak eylem türündeki sözcüklerin yapısında mevcuttur. Yukarıda belirttiğimiz üzere eylemler sadece yüklem görevine girebilirler ve adların üstlendikleri görevleri üstlenebilmek için tür değiştirmeleri gerekir:

> "Yüklem, cümlenin tek temel unsurudur ve kelime türleri içinde yüklem oluşturmakla görevli kelime türü olarak karşımıza çıkan ve kip ve şahıs kavramı veren bir fiilden oluşmak zorundadır. .....Diğer kelime türleri yüklem olacaksa, önce kelime türü olarak yapım eki, yardımcı eylem veya ek-eylemlerle fiile dönüştürülmelidir -yani, cümlede yüklem mutlaka fiil olmak zorundadır.-" (Delice, 2002, s. 187-188)

Bu özellikleri nedeniyle tümcenin yüklemi olarak eylemin temele alınması doğru olacaktır. Peki sözcük türü olarak yüklem olamayan adlar tümcede yüklem olamazlar mı? Yüklem tanımlarında cevher fiil/ ek eylem ya da yardımcı eylem almış adlardan bu nedenle söz edilir. Yukarıda ifade edildiği gibi ad türündeki sözcükler bir şekilde eyleme dönüştürülmelidirler.

1. Ek Eylemin İşlevleri, Dilbilgiselleşmesi ve Ekleşmesi

Asıl yardımcı eylem, cevherî fiil ya da ek eylem adlarıyla anılan ***er->+i- biçim birimi***, Eski Türkçede "olmak, bulunmak" anlamlarının yanında adları yüklemleştirme işleviyle de kullanılmıştır (KORKMAZ, 1992, s. 52). Görevleri bütün ad ve eylem şekillerinin sonuna gelerek birleşik eylemler kurmak ve adları yüklemleştirmek olarak belirlenen ek eylem, günümüzde ***+i- biçim birimi*** şeklinde karşımıza çıkmaktadır. Tek başına kesin ve belirli bir anlamı olmayan, mastar olarak kullanılamayan ve eylemlere gelen diğer çekim eklerini alamayan bu biçim birimden yeni bir ad ya da eylem gövdesi de üretilemez. Bu biçim birimin sadece şimdiki zaman, geniş zaman, görülen geçmiş zaman, öğrenilen geçmiş zaman ve şart çekimleri bulunur (Ergin, 2002, s. 314; Korkmaz, 2009, s. 703).

Genel anlayışa göre Türkçede ek eylem, temelde iki işlevde kullanılır:

a. Adlara gelerek onları tümcede yüklem görevine getirirler:

Tümcede yüklem görevine girebilen sözcükler, zaman ve kişi eki almak zorundadır. Bu dizimsel ve yapısal bir özelliktir. Dillerin dizimsel özellikleri ses bilgisel ve anlamsal özelliklerine göre daha yavaş değişim gösterir.

BK D29 *tokuz oguz* ***mäniŋ bodunum är-ti*** > Dokuz Oğuzlar benim halkım idi/halkımdı. (Tekin, 1995, s. 72)

G9 *biz eki* ***biŋ är-timiz***>Biz iki ***bin idik/ bindik***. (Tekin, 1995, s. 84)

KB-44 *yagız yir yaşıl kökte* ***er-di küsüş***>Kara yerde de mavi gökte de ***aziz idi/ azizdi*** (Yusuf Has Hacib, 2007, s. 21).

KB-383 ***Karaŋkuda er-dim*** yaruttı tünüm > ***Karanlıkta idim/ karanlıktaydım*** gecemi aydınlattı (Yusuf Has Hacib, 2007, s. 53).

NF 324-13 *mü'min* ***er-ür siz*** (Eckmann, 1995, s. 225). >Müminsiniz.

NF 27-9 Mekkede er-dim (Eckmann, 1995, s. 20) >***Mekke'de idim/ Mekke'deydim.***

YZ- 18 Var-ıdı ken'anda bir server gişi > ***Var idi/ vardı*** Kenan'da bir ulu kişi (Şeyyâd Hamza, 2008, s. 85).

YZ-20 Yidi yaşında i-di yūsuf nebī> Yusuf Peygamber ***yedi yaşında idi/ yaşındaydı*** (Şeyyâd Hamza, 2008, s. 85).

Ek eylemin buradaki işlevi, adları yüklemleştirmek olarak karşımıza çıkar. Yukarıda tartıştığımız üzere tümcenin asıl unsuru olan yüklem; iş, oluş ve durumu, kişi ve zamana bağlı olarak bildiren sözcüğün tümcede aldığı görevdir. Adın yüklem görevine girmesi için ilk önce eylem olması gerekmektedir. Bu durumda ek eylem, tarihî ve yeni Türk dillerinde bir adı, kişi ve zamana bağlayarak yüklemleştirmek için kullanılır. Bu aslında bir tür söz yapımıdır.

Örnekler incelendiğine, ***AD+EK EYLEM+ZAMAN EKİ+KİŞİ ADILI/ EKİ*** şablonu açıkça görülür.

Ad ve bir yardımcı eylemden oluşan birleşmeler de Türkçenin eski dönemlerinden beri işlek olarak kullanılan birleşik eylem yapıları olarak karşımıza çıkar. Bunlar daha çok ***et-, ol-, kıl-*** gibi yardımcı eylemlerle kurulurlar. Bu eylemler, bağımsız birer eylem olarak varlık gösterseler de dilin gelişim aşamaları içinde anlamsal içeriklerini terk ederek dilbilgiselleşmiş unsurlar olarak karşımıza çıkarlar (Öner, 2004, s. 283-289; Öner, 2006, s. 60-76; Öner, 2016, s. 9-14).

Orhon Türkçesinde; *kagan bol-* "hakan olmak", *bay kıl-* "zengin kılmak, zengin etmek" gibi örnekleri bulunan bu yapılar, daha çok ***ad/ sıfat+ yardımcı eylem*** biçiminde birleşmektedir (Tekin, 2003, s. 98-99).

Bu tip birleşmeler, Türkçede özellikle yabancı sözcüklerin artmasıyla birlikte, yabancı kökenli adların eyleme dönüştürülmesinde daha yoğun bir biçimde kullanılmaya başlanmıştır. *Emret-, hapset-, iktizâ et-; namaz kıl-, talep kıl-, karar kıl-, âşikâr kıl-, muaf kıl-....* Bu tip birleşik eylemlerde başlangıçta adların yüklemleştirilmesi için kullanılan Türkçe kökenli ***bol-, kıl-, kış-*** yardımcı eylemlerine, özellikle İslamiyet'in kabulünden sonraki döneme ait yapıtlarda daha yoğun olarak kullanılan ***et-*** *ve* ***yap-*** eylemleri eklenmiştir (Öner, 2006, s. 60-76; Baydar, 2013, s. 59).

Türkçenin takip edebildiğimiz dönemlerinden beri adları ve ad öbeklerini yüklemleştirme konusunda kullandığı sistem hep aynıdır. Bunu yaparken ***er-, ol-, et-*** gibi eylemlere başvurur. Bu eylemler bugün Türkçede tek başlarına kullanılabildikleri gibi dilbilgiselleşerek birer çekim ya da yapım unsuru olarak kabul edilebilecek işlevlere de geçmişlerdir. ***-i+(<er-)*** ek eyleminin ***ol-*** eylemiyle işlev koşutluğu da birçok araştırmacı tarafından tespit edilmiştir. Ek eylemin ortaç ekiyle kalıplaştığı "idük" biçiminin ve çekimlerinin Osmanlı Türkçesi ve bugünkü Türkmen Türkçesinde ***ol-*** eyleminin yerine kullanıldığı belirlenmiştir. "*Özleriniŋ Salır Türkmenleridiklerini ıŋtayarlar*." (Kendilerinin Salır Türkmeni olduklarını belirtiyorlar). Benzer kullanım Osmanlı Türkçesinde ***ad+idük+iyelik eki*** şeklinde

Adres
Kırklareli Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Kayalı Kampüsü-Kırklareli/TÜRKİYE
e-posta: editor@rumelide.com
Adress
Kırklareli University, Faculty of Arts and Sciences, Department of Turkish Language and Literature, Kayalı Campus-Kırklareli/TURKEY
e-mail: editor@rumelide.com

kullanılırken, bugün Türkiye Türkçesinde "nidüğü belirsiz" gibi kalıplaşmış bir sözde kullanılmaktadır (Öztürk, 2003, s. 77-85; Karabeyoğlu, 2007; Gedizli, 2013; Vural, 2013; Baydar, 2013; Özalan, 2014; Öner, 2016).

"Kagan boltım, kagan ertim" kullanımları yapı ve işlev açısından birbirlerine benzerlerken aralarında bu eylemlerin içeriklerinde karşıladıkları kavramlar nedeniyle anlamca farklılaşırlar:

> "Eski Türkçede *ad + yardımcı fiil* kalıbında yardımcı fiil olarak kullanılan *bol-, kıl-* yardımcı fiilleri *dinamik* kılınışta olup geçişli ya da geçişsiz oluşlarına göre *ad + yardımcı fiil* kalıbında adın karşıladığı *varlığın* (*nesne, nitelik, durum*) *ortaya çıkması, çıkarılması* vb.; birleşik fiilin *öznesinin* birleşikteki adın gösterdiği *varlığı* (*nesne, nitelik, durum*) *edinmesi, edindirilmesi* vb. fonksiyonlarına; *er-* yardımcı fiili ise statik (durağan) kılınışta olup (esas fiil halindeki *mevcudiyet* anlamıyla) *varlığı göstermek, işaret etmek, hüviyetini tanımlamak; ne, kim olduğunu, bir hâlde bulunmayı bildirmek* görevleriyle bir varlığı (özneyi) o varlığın açıklayıcısı (yüklemi) durumundaki adlara (ve fiilin çekimli şekillerine) bağlama işlevine sahiptir ve bu yönleriyle diğerlerinden ayrılır." (Karabeyoğlu, 2007, s. 93)

Bu durum bugünkü Türk dillerinde de kendini gösterir (Özalan, 2014, s. 6-31).

AD+YARDIMCI EYLEM+ZAMAN EKİ+KİŞİ ADILI/ EKİ şablonu benzer şekilde çalışır. İşlevi yine aynıdır: Adları yüklemleştirmek.

KT D4 *anta kisrä inisi* ***kaġan bol-mış*** *ärinç.* >Ondan sonra erkek kardeşleri hakan olmuşlar, şüphesiz (Tekin, 1995, s. 40).

KT D 24 bäglik urı ogluŋ ***kul bol-tı,*** eşilik kız ogluŋ ***küŋ bol-tı*** (Tekin, 1995, s. 44)

> Bey olmaya layık erkek çocukların köle oldu, hanım olmaya layık kız çocukların cariye oldu.

NF 218-4 baḳtılar kim ot ***būstān bol-mış*** (Eckmann, 1995, s. 150) > Ateşin yeşillik bahçe olduğunu gördüler.

YZ-94 Rāżī ol-dılar ḳamusı gördi ṣevāb (Şeyyâd Hamza, 2008, s. 95).> Hepsi bu sözlere razı oldu.

b. Birleşik zamanlı eylemler kurarlar:

BK D33 *Türük bodun öl-teçi er-ti, yok bol-taçı er-ti* (Tekin, 1995, s. 74).

KB- 83 Udır er-diŋ er-se tur aç emdi > ***Uyuyor idi isen/ uyuyorduysan*** şimdi kalk (Yusuf Has Hacib, 2007, s. 25).

YZ- 107 Ḳazmış-ı-dı ol bu ḳuyuyı > o bu kuyuyu kazmış idi/kazmıştı (Şeyyâd Hamza, 2008, s. 97).

Örneklerden anlaşılacağı üzere, ***+i-*** (***<er-***) biçim biriminin öne çıkan ikinci işlevi ise birleşik zamanlı eylemler kurmaktır. Her ne kadar birleşik zaman çekimi olarak değerlendiriliyor olsa da bir eylemin iki farklı zamanda gerçekleşmesinin mantıksal olarak mümkün olmadığı açıktır. Birleşik zaman çekimlerinde ortaya çıkan ve zaman eki olarak sınıflandırdığımız ekler, aslında birer ortaç veya ulaç ekidir ve oluşturdukları her bir yapı, kiplik bir kategori olarak karşımıza çıkmaktadır (Gülsevin, 1997, s. 215-224; Turan, 2013, s. 133-144).

Birleşik zaman çekimi olarak adlandırdığımız bu yapıların şablonu şu şekilde çıkarılabilir: **EYLEM+ZAMAN EKİ+YARDIMCI EYLEM/ EK EYLEM +ZAMAN EKİ+KİŞİ ADILI/ EKİ**. Bu yapılar, anlam ve işlevleri bakımından farklı yorumlansalar da eylem birleşmeleri olarak yorumlanabilirler.

Türkçede birleşik eylem yapıları ***ad+yardımcı eylem*** biçiminde karşımıza çıkacağı gibi ***eylem+eylem*** biçiminde de oluşturulabilir. ***Eylem+eylem*** yapısındakilerin işlevleri ***ad+eylem*** yapısında olanlardan farklı olabilir; ancak farklı yardımcı eylemlerin kullanılmasına rağmen yapısal olarak benzer şablonlara yerleşiyor olmaları ilginçtir.

Eylem ve yardımcı eylemi bir araya getiren bir ulaç ve sonuna eklemlenen bir kişi adılı ile kurulan bu yapılar, Eski Türkçeden günümüze kadar ***tur-*** ya da ***yorı-*** yardımcı eylemleri ile kurulan, özellikle şimdiki zaman anlamı veren yardımcı eylemlerdir. Bu dizimsel yapı içerisinde ***tur-*** ve ***yorı-*** eylemleri, sırasıyla "kalmak, sabit bulunmak" ve "ilerlemek" gibi anlamlarıyla kullanılmıştır. Böylelikle bir eylemin şimdiki zaman içinde bulunduğunu ya da halen sürdüğünü ifade eden bu kiplik özellikleri verilmiştir. İzleyen süreçte ise bu eylemlerin önce anlam içerikleri boşalmış ve yardımcı unsurlar haline gelmişlerdir. Zamanla ekleşen bu eylemler günümüzdeki şekline; yani bugünkü morfolojik çekim unsurları haline gelmişlerdir. (ÖNER, 2004, s. 283-289; ÖNER, 2006, s. 60-76; ÖNER, 2016, s. 9-14)

bil-e tur-ur men, tap-a-dur mėn/ dė-ydür mėn, al-adır mén/ söyle-ydir mén; bil-e yorır men; tapayorır mėn…. şeklinde yapılan şimdiki zaman çekiminin izleri bugün yeni Türk yazı dillerinde de görülmektedir. Söz konusu yardımcı eylemler, kimi Türk dillerinde aynen korunmuş olsa da kimilerinde de seslik değişikliklere uğrayarak sentaktik/ dizimsel çekim unsuru olmaktan çıkmış ve morfolojik çekim unsuru haline gelmişlerdir:

-a turur > -adur > -adı ~ -adu ~ -at ;

-p turur > -p tur ;

-p yorır > -p jur;

-p oturur > -p otır;

-p yorır >> -p jur;

-a turgan >> -atın vb.

Türkiye Türkçesinde şimdiki zaman -a yorı- > -yor- biçimine gelişmiştir.
Türkçenin eylem çekimi yapısında da birleşik eylem şablonunun varlığı sezilir; çünkü en azından şimdiki zaman çekimi ***tur-*** ve ***yorı-*** eylemlerinin yardımcı eylem olarak kullanılmasıyla gerçekleştirilir: ***EYLEM+ULAÇ[=AD] +YARDIMCI EYLEM +ZAMAN EKİ +KİŞİ ADILI/ EKİ.***

Benzer yapı, özel kiplik ifadeleri oluşturmak amacıyla kurduğumuz ve kurallı birleşik eylem adıyla terimleştirdiğimiz sürerlik, yaklaşma ve yeterlilik birleşik eylemlerinde de bulunur. Farklı olarak ***tur-, ol-, et-*** gibi yardımcı eylemlerin yerine, anlamsal açıdan içi boşalarak yardımcı eylem işlevi kazanmış bir asıl eylem geçmiştir:

al-ı bir- "alıvermek" (Tekin, 1995, s. 60), ***uç-a bar-*** "vefat etmek, ölmek; uçup gitmek" (Tekin, 1995, s. 42), ***artat-ı u-*** "bozabilmek, yıkabilmek" (Tekin, 1995, s. 68), ***ayt-u ber-*** "söyleyivermek" (Eckmann, 1995, s. 293), al-u ber- "alıvermek" (Eckmann, 1995, s. 236).

Bu örneklere bakıldığında da açıkça görülmektedir ki iki fiilin birleşmesi için bile bir tür adlaştırma olarak ifade edebileceğimiz bir ulaç ya da ortaç kullanma ihtiyacı duyulmaktadır. Yardımcı eylem işlevini kazanacak asıl eylemler bile adlaşmış yapıların üstüne getirilmektedir. Burada dikkat edilmesi gereken asıl ayrıntı, bu birleşmelerin kiplik anlamlarından çok, yapısal olarak bir çekim unsuru ya da söz dizimsel yapımda bir adı eylemleştirme işlevinde hangi özellikleri gösterdiğidir (Delice, 2002 , s. 192-93; Tekin, 2003, s. 98-100; Öner, 2016, s. 9-14).

Eylem ve yardımcı eylemi bir araya getiren bir ortaç ve sonuna eklenen bir kişi adılı/ eki ile kurulan bu yapılar, daha çok tasvirî eylemler oluşturmak için kullanılmıştır. Bizim bugün kurallı birleşik eylem olarak sınıflandırdığımız yapılar, eylemlere farklı kiplik anlamlar yüklemek için oluşturduğumuz birleşmeler olarak değerlendirilse de aslında daha çok, eylem çekimi olarak görev yapmaktadırlar. "*İç-er ol-, gel-ecek ol-, gel-miş ol-, gül-esi gel-*" gibi *ol-* eylemiyle ya da asıl eylemlerden gelişmiş yardımcı eylemlerle kurulan kiplik unsurlar yapısal olarak değerlendirildiğinde asıl eyleme gelen eklerin zaman eki değil ortaç eki oldukları görülür (Gülsevin, 1997, s. 215-224).

Yukarıda belirttiğimiz üzere, ek eylem olarak adlandırdığımız biçim birimin bir başka işlevi de birleşik zamanlı eylemler kurmasıdır (Korkmaz, 2009, s. 702). Yani, bir eylemin üzerine gelen iki zaman ekini birleştirmesidir. Bir eylemin bu şekilde iki zamanda gerçekleştirilmesi oldukça mantıksız görünmektedir. Aslında bu işlev altında yapılanın Eski Türkçedeki ***EYLEM+ULAÇ+YARDIMCI EYLEM+ZAMAN EKİ+KİŞİ ADILI/ EKİ*** ya da ***EYLEM+ORTAÇ+YARDIMCI EYLEM+ZAMAN EKİ+KİŞİ ADILI/ EKİ*** formüllerine benzer şekilde sürdürülen bir çekim sistemi olduğu ve bugün kullandığımız birçok ekin bu şekilde yardımcı bir eylemin ekleşmesinden doğduğu açıktır (GEDİZLİ, 2013, s. 909).

> "Fonksiyonları ve tipleri aynı olan i- ve ol- fiillerine ayrı ayrı muamele ettiğimiz için, hem gramer öğretiminde, hem de derslerdeki morfolojik ve sentaks incelemelerinde ikilikler doğmaktadır. Şöyle ki; gel-ecekti (<gel-ecek i-di) çekiminin yapısı incelenirken gel- fiil -ecekti "Gelecek zaman(ın hikâyesi, 3. Teklik kişi)" (veya -ecek sıfat-fiil, i- ek-fiil, -di hikâye çekimi) olarak verilmektedir. gel-ecek oldu'da ise gel- fiil gel-ecek bu fiilin -ecek ile yapılmış sıfat-fiil (partisip) hâli, ol-du ol- fiilinin "görülen (bilinen) geçmiş zamanı" olarak gösterilir. Yani yukarıdaki çekimler, gramerimizde iki ayrı zaman olarak değerlendirilirler. "gel-ecekti" yapısında zaman, gramerlerimize göre "gelecek zaman"dır, "gel-ecek oldu"da ise "geçmiş zaman"dır. Oysa, ikisindeki -ecek de aynı -ecek'tir (sıfat-fiil). İkisinde de -ecek üzerine fonksiyonlu birer morfem olarak müstakil fillller (i- veya ol-) getirilmiştir." (Gülsevin, 1997, s. 221-22)

Bu yapılar için de şu şablon oluşturulabilir: ***EYLEM+ORTAÇ+YARDIMCI EYLEM+ZAMAN EKİ+KİŞİ ADILI/ EKİ.***

Bu açıklamalardan yola çıkılarak yapısal bir yorum yapılacak olursa ***+i-, ol-, et-, kıl-*** gibi yardımcı eylemler sıfat, zarf görevindeki adlara ya da ulaç veya ortaç eki almış eylemlere gelmekte ve onlara zaman, kip ve kişi unsurlarını yükleyerek yüklemleştirmektedir. Bu durumda ek eylem adını verdiğimiz biçim birimin *adları yüklemleştirdiği* ve onları kip ve kişiye bağlama işlevlerinin aynı yapı içerisinde tekrarlandığı görülür.

Diğer yardımcı eylemlerle kıyaslanacak olursa ek eylemin dilbilgiselleşme sürecinde a) anlamsızlaşma (desemanticization) b) genelleştirme (extension) c) kategorisizleşme (decategorialization) d) ses indirgemesi (erosion) (Gündoğdu, 2016, s. 188) evrelerini geçirdiği görülür. Ancak en son evre olan ses indirgemesi, tam tamamlanmamış görünmektedir. Bir sözcük olarak ayrı yazılabildiği gibi bir ek gibi de kullanılabilmekte; hatta düşebilmektedir: ***Var idi // vardı*** ya da ***gelmiş idi // gelmişti.*** Günümüz standart Türkiye Türkçesinde genelde birleşik ve düşmüş biçimlerinin kullanımı yaygındır.

Bu durumda, ek eylem ya da cevherî fiil olarak adlandırdığımız ***+i-*** biçim biriminin bir ek olarak mı yoksa anlamsal açıdan içi boşalmış bir eylem, yani sözcük, olarak mı değerlendirileceği konusu kafa karıştırıcı olmaktadır. Ancak bugün ***er-*** "ulaşmak, bir duruma gelmek" anlamlarında bir bağımsız ve anlamlı eylemden ve ***+i-*** şeklinde bir de ekten söz etmek daha doğru olacaktır; çünkü biri sözlükte bir eylemin karşılığı iken diğeri dilbilgisinin bir unsurudur. Burada ***+i-*** biçiminin ayrı ya da bitişik yazılması, yazım ve ekleşme sürecinin tamamlanmamış olması ile ilgilidir. Benzer durum ilgeçlerde de

görülür. Örneğin; ***ile*** sözcüğünün bir sözcük, ilgeç, olarak değerlendirilirken anlamca aynı olan; ancak biçimce ekleşmiş ***+lA,*** bir durum eki olarak değerlendirilir. Burada tek fark, ***ile*** sözcüğünün ilgeç oluşudur. Bu nedenle eş zamanlı bir anlayışla bakıldığında ***+i- biçim birimi*** adların eylemler gibi kişi ve zaman eki alarak yüklemleşmesini sağlayan bir ek olarak değerlendirilmelidir; çünkü ***er-*** biçimi artık ayrı bir biçim birim olarak yaşamaya devam etmektedir.

Yapım ve çekimde eklerin kullanılması, Türkçenin en önemli özelliklerinden biridir. Eklerin ortaya çıkışında belirlenen en önemli özellik, bağımsız bir öğenin dilbilgiselleşmesi ve daha sonra ses değişikliklerine uğrayarak ekleşmesidir. Bu durum genellikle eylemle kurulan sözcük öbeklerinde gözlemlenir. Bizim ele aldığımız konu, ad+yardımcı eylem/ ek eylem biçimindeki ve -ek eylemin işlevine bağlı olarak- eylem+eylem biçimindeki öbeklerdir. Kuruluşları belli bir biçimsel sıraya uyan bu öbeklerdeki yardımcı unsurların tarihî gelişim içinde ekleştikleri rahatlıkla tespit edilebilir (Öner, 1999).

> "Bir fiilin yardımcı fiil haline gelmesi çok tipik bir gramerleşmedir, yani bağımsız bir anlam ögesi olan sözün bağlı bir morfem halinde gramer görevi kazanmasıdır. Gramerde anlamıyla değil işleviyle yaşayan böyle bir yardımcı fiilin veya edatın ses ve biçim değişmeleri (ses düşmesi, kısalma vb.) ile bir eke dönüşmesi aynı zamanda çok ilgi çekici bir tarihî gramer olgusudur." (Öner, 2004, s. 10)

Bu olgu, bugün ek eylem olarak adlandırdığımız ***+i- biçim birimi*** için de geçerlidir:

> *"…er-* kökü ise VC tipindeki ünlü ile başlayan yani önden açık hece yapısıyla ekleşmeye çok daha uygundur. Nitekim *er-* kökünün Eski Türkçeden sonra izlediğimiz morfofonolojik tarihinde ünlü değişmesi (*erdi* > *irdi*); ünsüz erimesi (*irdi* > *idi*) ve nihayet kökte son kalan ünlüsünün kaybı ile tamamen ekleşmesi (*güzel idi* > *güzeldi*) süreçlerini yakından gözlüyoruz." (Öner, 2004, s. 10)

Benzer bir görüş de şu şekilde ifade edilmiştir:

> "Yapı özellikleri bakımından yardımcı fiiller, isim+fiil ve fiil+fiil şeklindedir. Yapılarında genellikle iki ve üç ses bulunduran fiillerden oluşmaktadır. Çoğunluğu kök fiil olmakla beraber, türemiş fiillerden de yardımcı fiil bulunmaktadır. Tur-/-DIr, yor-/-yor; i- ve u- fiil örneklerinde görüldüğü gibi fiilden eke bir seyir izleyebilmektedirler." (Gedizli, 2013, s. 909)

+i- biçim biriminin bugün hâlâ ek eylem ya da yardımcı eylem olarak adlandırılmasının ve algılanmasının nedeni, söz konusu biçim birimin ekleşme sürecini tam olarak tamamlayamamış olması; yani bu sürecin hâlâ gözlemlenebiliyor olmasıdır.

Tur- yardımcı eyleminden gelişerek ekleşen ***+DIr, yorı-*** yardımcı eyleminden türeyen ***-yor*** biçim birimleri ek sayılırken ***+i-*** biçim biriminin halen ek eylem adıyla anılması, biçim birimin işlevsel ve yapısal değerlendirilmesinde kafa karışıklığı yaratmaktadır. Her hâlükârda ***+i-,*** artık bir eylem değil; bir ektir ve adları eylemleştirmek, onları yüklem görevine sokmak için kullanılmaktadır. Çok ilginç bir şekilde ***+i-*** biçim biriminin temel işlevi olan adları ***eylemleştirme/yüklemleştirme*** konusunda bütün araştırmacılar aynı fikirdeyken bu biçim birimi ***ek*** olarak kabul etmek konusunda tereddüt içinde olmaları düşündürücüdür. Yukarıda söz ettiğimiz, benzer işlevdeki birçok sözcüğün günümüz Türk dillerinde ekleştiği ya da ekleşme süreci içinde olduğu kabul edilirken ***+i- biçim birimi***ne hem ek hem de eylem muamelesi yapmak bize yanlış görünmektedir. Bunun da ötesinde ***+i- biçim birimi***nin adları eyleme dönüştüren bir ek olduğunu kabul etmek daha doğru görünmektedir. Yoksa tutarlı olmak açısından bu tip unsurların hepsine, ek biçiminde de eylem biçiminde de olsa yardımcı eylem denmesi gerekir.

+i- biçim birimi bir tür değiştiricidir ve bir eylemin karşılayamadığı bir görevi yerine getirmek için bir adı eylemleştirir. Eski Türkçede ***er-, ol-, tur-, kıl-*** ile kurulan birleşik eylemlerin, yapısal olarak

farklılık göstermeseler de, kılınışları açısından farklılık gösterdikleri açıktır (Özalan, 2014); ancak bize göre ***+i-*** biçim birimi, adları ***eylemleştirmek/ yüklemleştirmek*** göreviyle kullanılan yardımcı eylemlerle eş görevli olduğu söylenebilecek bir ***ek***tir. Bu terime bir de eylem kavramını eklemek gereksizdir.

2. Yapım Eki mi Yoksa Çekim Eki mi?

Türkçenin yapım ve çekim için en sık başvurduğu yollardan biri olan eklenmenin temel unsuru kabul edilen ek şöyle tanımlanır: "Cümle içinde kelimeler arasında geçici anlam ilişkileri kurmak veya yeni bir kelime türetmek üzere kök ve gövdelerin sonuna eklenen ses veya seslerden oluşan öge." (Korkmaz, 1992, s. 52). Bu durumda, ***+i- biçim birimi***nin yardımcı bir eylem olarak değil de ek olarak kabul edilmesi durumunda ek sınıflandırmaları içinde nereye yerleştirileceği sorunu ortaya çıkacaktır.[2]

+i- biçim birimini yapım eki olarak kabul edecek olursak Türkçedeki söz yapım yollarından kısaca bahsetmek gerekir:

> "Türkçede söz yapımı için üç yol bulunur: 1. Morfolojik yol: söz+ek; 2. Sentatik yol: söz+yardımcı söz; 3. Semantik yol: yeni anlamlı söz+yeni anlamlı söz. Türk yazı dilinin ilk örneklerinden itibaren isimden fiil yapan ek kadrosu şu şekilde tespit edilmektedir. *+a-/+e-; +la-/+le-; +ta-/+te-; +ırka-/ +irke-; +kır-/+kir; +kı-/ +ki-; +ra/ +re-; +u-/+ü; +ı-/+i-; +ad-/+ed-; +k; +ar-/+er-; +sıra-/ +sire- ; +sa-/ +se-; +sı- /+si-*. İsmi fiilleştiren yardımcı fiilleri de çekim karakteri olan er- ana yardımcı fiilini dışarıda tutarak şöyle sıralıyoruz: bol- ~ ol-; it-~et-, eyle; yapmak (sonuncusu sadece Türkiye Türkçesi için)." (Öner, 2006, s. 61-62)

Konumuzun bir kısmını oluşturan ***ad+yardımcı eylem/ ek eylem*** ve ***eylem+eylem*** karakterindeki birleşik eylemlerin büyük bir kısmının söz yapım yolları arasında sentaktik söz yapımına örnek olduklarını ve tarihî süreç içerisinde bu birleşiklerin yardımcı unsurlarının ekleştiği görülür. Bunların bir kısmı yapım kategorisinde değerlendirilirken bir kısmı çekim kategorisinde değerlendirilir. Ekleştikleri andan itibaren yapım, artık morfolojik yola dönüşür. Benzer durum çekim ekleri için de geçerlidir, örneğin; ***tur-*** yardımcı eyleminden gelişmiş ***+DIr*** ve ***yorı***- yardımcı eyleminden gelişmiş ***-Iyor*** ekleri morfolojik çekim unsurları olarak çalışırlar.

"Kelime kök ve gövdelerine getirilerek yeni kavramların yansıtılmasını, kavramlara karşılık yeni kelimeler yapılmasını sağlayan ek….Türkçede yapım ekleri ***addan ad, addan fiil, fiilden ad*** *ve* ***fiilden fiil*** türeten ekler olmak üzere dört tür oluşturur. Karşıtı **çekim eki**" (Korkmaz, 1992, s. 171) olarak tanımlanan yapım ekleri, Türkçede söz yapımı aşamasında en sık başvurulan yollardandır. Tanıma dikkat ettiğimizde ***yapım eklerinin her zaman bir tür değişimine neden olmadığını; ancak anlam değiştirme işlevine daima sahip olduğunu*** görmekteyiz.

+i- biçim birimini çekim eki olarak kabul edeceksek aşağıdaki tanıma göre hareket etmeliyiz:

> "Ad veya fiil soylu kelimeler üzerine gelerek, bağlı oldukları kelime gruplarına göre, kelimeler arasında durum, iyelik, çokluk, kip, zaman, şahıs, sayı vb. ilişkiler kuran ek" (Korkmaz, 1992, s. 36) olarak tanımlanan çekim eklerinin sözcükler arasında çeşitli ilişkiler kuran ekler olduğu görülür. Bu ekler, tür değişikliği yaratmadığı gibi, sözcük türüne özgüdürler. Durum eklerini eylemlere ekleyemediğimiz gibi zaman ve kişi ilişkisini belirleyen ekleri de adlara getirmemize imkân yoktur. Tıpkı tür kavramındaki katılık gibi çekim ekleri de bu katılığa uyarlar.
>
> Tanımlara bakıldığında ***+i- biçim birimi***, bir yandan ***sözcüğün türünü değiştirdiği*** için yapım eklerine benzerken diğer yandan ***sözcüğün temel anlamını değiştirmediği*** için de yapım eklerinden ayrılır. Bunun yanında özellikle adlara gelen ve onların dil bilgisel ilişkilerini ve

[2] Eklerin değerlendirilmesi ve sınıflandırılması hakkında değerlendirmeler için bk. (Gülsevin, 2004).

> görevlerini belirleyen çekim ekleri arasında sayılabilir; ancak çekim ekleri de tür değişimine imkân vermez.
>
> "Türkçede sözcükler arasındaki tür geçişkenliği genellikle yapım/türetim ekleriyle sağlanmaktadır. Sözcüklerde eklerle gerçekleşen tür değişikliği, duruma göre ek işlevi üstlenebilen sözcüklerle de mümkün olmaktadır. İsimler yeniden yeni kavramlar göstermek için isimleştirme ekleriyle isimleşirken, fiilleştirme ekleriyle de yeni bir fiil olurlar. Fiiller de aynı yöntemle isimleştirme ekleriyle yeni bir kavram ismi gösterdikleri gibi yeni bir eylemi göstermek için yeniden fiilleşirler. Sözcüklerdeki bu özellik leksik/sözlük açısından önemli bir çeşitlenme ve zenginleşme kaynağıdır. Sözcükler ise dilin sadece bir tarafını oluşturur. Sözcüklerin yetmediği ya da sözcük dışı ihtiyaçların doğduğu durumlarda, sözcük işlevli sözcük birlikleri, sözcük işlevli yapılar kurarlar. Kelime grupları, söz öbekleri, sözcük birlikleri gibi farklı isimlerle anılan bu sözcük işlevli yapılar, anlam yönünden sözcüğün işlevini yerine getirirken, işletim esnasında da işlevini karşıladığı sözcük türünün bağlı olduğu kurallara uyarlar." (Gedizli, 2013, s. 902)

Bu durumda ***+i- biçim birimi***ni, yapım eki olarak kabul edip etmemek oldukça güç bir seçimdir; çünkü ***+i- biçim birimi*** adlara gelerek onların türce değişmelerini ve yalnızca eylemlere getirilebilen kip ve kişi eklerini almalarını sağlamaktadır. Tam da bu noktada ***+i- biçim birimi***nin tanımda geçen ***tür değişikliği yaratma*** özelliği açıkça ortaya çıkar. Bu açıdan bakıldığında söz konusu biçim birim, bir yapım eki olarak kabul edilebilir; çünkü bir addan bir eylem üretmektedir. Sorun da buradan itibaren başlar. Bu biçim birim, yapım eklerinden beklenen anlam değişikliğini yaratma yeterliliğine sahip değildir. Eğer ***+i- biçim birimi***ni, çekim eki olarak kabul edecek olursak bu defa da çekim eklerinin tür değiştirme özelliğinin bulunmaması noktasında tıkanırız; çünkü çekim ekleri adları ve eylemleri dil içinde çeşitli ilişki ve görevlere sokan bir ektir.

Öyleyse bizim ek sınıflandırmalarımız konusunda da bir sorunumuz olduğu açıktır. Bunu burada uzun uzun tartışmak yerine, ek sınıflandırmaları konusunda ***+i- biçim birimi***nin sınıflandırılması sorununu çözebilecek görüşleri gözden geçirelim:

Delice; bu konu üzerinde görüşlerini paylaştığı çalışmasında, ekler için önerdiği işlevsel bir sınıflandırma sunar. Onun sınıflandırmasına göre bu ekler "Yüklem Durum Ekleri" olarak değerlendirilir ve şöyle açıklanır:

> "İsimleri cümle içinde YÜKLEM unsuruna dönüştüren, eskiden aslında birer yardımcı fiilken günümüz Türkçesinde fiilin kök anlamından tamamen uzaklaşarak bir ek gibi kullanılan; ama yine de zaman ve şahıs kavramlarıyla bir fiil imiş gibi çekimlenen bildirme ekleridir. ***+DIr:*** İsimlerden yüklem yapan ek: Bu kitap güzel***-DİR***; ***-ImIş***: Bu kitap güzel-MİŞ." (Delice, 2000, s. 227-228)

Delice, bu biçim birimleri durum ekleri başlığı altına yerleştirip "yüklem durum ekleri" olarak adlandırırken eklendikleri sözcüklerin edindikleri dizimsel görevleri baz almıştır. Bu açıdan bakıldığında tıpkı adlara gelerek onların tümce diziminde özne ve tümleç olmalarını sağlayan eklerin işlevlerine benzer bir şekilde ***+i-*** biçim birimi de adların yüklem olmalarını sağlamaktadır. Böylece bu biçim birimin anlamı değil; yaptığı iş göz önünde tutularak yapılacak bir sınıflandırmada yukarıdaki ikilem ortadan kalkacaktır.

Temel anlamı değiştirme konusundaki tartışmaları ortadan kaldırmak amacıyla bu biçim birimi, Delice'nin önerdiği şekilde ***yüklem durum eki*** ya da biçim birimin işlevini ifade ederken kullandığımız şekilde ***yüklemleştirici ek*** olarak kabul etmeyi daha pratik buluyoruz.

3. Tümcede Yüklem Olarak Eylem

Tümce tanımlarının hepsinde, tümcenin temel unsuru olarak kabul edilen yüklemin aynı zamanda çekimli bir eylem olarak da kabul edildiği görülmektedir. Türkçe, sözcük türleri bakımından kesin olarak

iki ana gruba ayrılmıştır ve eylemlerin girebildiği görevlere adlar, adların girebildiklerine de eylemler girememektedir. Bu bakımdan ***bir adın yüklem olabilmesi için eyleme dönüştürülmesi gerekmektedir***. Bunun için iki yol vardır. 1. Addan eylem yapan ekler getirmek, 2. Adları yardımcı eylemlerle birlikte kullanarak birleşik eylem oluşturmaktır. Türkçede söz yapımı ve çekiminin temeli bunlar üzerine kurulmuştur.

Eski Türkçede ***ad+ er-/bol-/kıl-*** biçiminde yapılan birleşik eylemler, yapısal olarak özellikle zarf ve sıfat görevine girebilecek adlara gelerek onları yüklemleştirir. Bu yardımcı eylemlerin Türkçenin tarihi boyunca arttığı; ancak birleşme sistemi açısından herhangi bir değişimin olmadığı açıktır. Yukarıda bahsedildiği üzere sistem, Türkçenin tarihi boyunca aynıdır. Bugün sadece seslik ya da anlamsal değişiklikler bulunmaktadır. Dizim sistemi neredeyse benzer şekilde sürmektedir.

Ad+ol-/ et-/ kıl-... gibi yapılar ve ***eylem+ulaç/ortaç+eylem*** şeklindeki yapılar, biçimsel olarak birleşik eylem olarak kabul edilirler. Bunlar kiplik, kılınış, görünüş ve çatı özellikleri açısından incelenirler. ***Et-, ol-, kıl-, yap-*** eylemleri ve yardımcı eylem olma özelliği kazanmış birçok eylem; dizimsel, işlevsel ve anlamsal özellikleri açısından değerlendirilmiştir. Her biri için farklı işlevsel ve anlamsal özellikler belirlenmişken dizimsel özellikleri açısından aynı oluşları, birleşik eylem türetmenin tek bir yolu olduğunu göstermektedir.

AMAÇ	**ASIL UNSUR**	**YARDIMCI UNSURLAR**		
EYLEM ÇEKİMİ	EYLEM+ULAÇ[=AD]	+YARDIMCI EYLEM	+ZAMAN EKİ	+KİŞİ ADILI/ EKİ
EYLEM ÇEKİMİ	EYLEM+ORTAÇ[=AD]	+YARDIMCI EYLEM	+ZAMAN EKİ	+KİŞİ ADILI/ EKİ
BİRLEŞİK ZAMANLI EYLEM ÇEKİMİ	EYLEM+ZAMAN EKİ	YARDIMCI EYLEM/ EK EYLEM	+ZAMAN EKİ	+KİŞİ ADILI/ EKİ
EYLEMLEŞTİRME	AD	+YARDIMCI EYLEM	+ZAMAN EKİ	+KİŞİ ADILI/EKİ
EYLEMLEŞTİRME	AD	+EK EYLEM	+ZAMAN EKİ	+KİŞİ ADILI/EKİ

Amaç, ister eylem çekimi yaparak kiplik ifadeler oluşturmak isterse bir adı yüklemleştirmek olsun yardımcı eylemler, bir adın üzerine getirilmekte ve bu adın eylemleşerek yüklem görevinde kullanılmasını sağlamaktadır.

Bu yapılar değerlendirilirken ***ad+yardımcı eylem*** şeklinde kurulan *emret-, hapset-, iktizâ et-; namaz kıl-, talep kıl-, karar kıl-, âşikâr kıl-, muaf kıl-, yok ol-, yok et-* gibi eylemler, ***birleşik eylem*** olarak kabul edilir. Yine ***eylem+ulaç+eylem*** şeklinde , *bilebil-, yapıver-, düşeyaz-, gidekoy-, yapadur-* gibi birleşik eylemler ***kurallı birleşik eylem*** olarak adlandırılırlar. Benzer şekilde oluşturulmuş *içer ol-, geçecek ol-, gelmiş bul-* gibi ***eylem+ortaç+eylem*** yapıları da ***birleşik eylem*** olarak tanımlanırlar.

Dizim ve işlev olarak aslında hiçbir farkı bulunmayan ***ad+i-*** şeklinde kurulan eylemler genellikle ***birleşik eylem*** kategorisinde değerlendirilmezler; fakat ***+i- biçim birimi*** için ***ana yardımcı eylem*** ya da ***ek eylem*** terimi kullanılır. Bu çalışmalarda, ***tur-*** yardımcı eyleminden gelişerek ekleşen ***+DIr, yorı-*** yardımcı eyleminden türeyen ***-yor*** biçim birimleri ek sayılırken ***+i- biçim birimi***, ek sayılmaz. Söz konusu yapının işlevi, adların ***yüklemleştirilmesi***dir denilebilir.

Et-, ol- kıl- yardımcı eylemleri ile bir adın oluşturduğu öbekler eylem olarak kabul edilirken aynı işlevle kullanılan; ancak kılınışları açısından farklılıkları olduğu ifade edilen ***+i- biçim birimi***yle bir adın oluşturduğu dizimlerin eylem olarak kabul edilmemesi bir başka çelişki olarak karşımıza çıkmaktadır.

Yüklem için bir eylemin bulunması şartı, bu durumda tekrar gözden geçirilmelidir. Çünkü ***ad+i-*** şeklinde oluşturulmuş yapılar eylem sayılmazlarsa yüklem olmaları mümkün olmaz. İster birleşik eylem olarak tanımlansın isterse tanımlanmasın bu tür yapılar yüklem görevine girmektedir. Zaten ***+i-(< er-) biçim birimi***nin Türkçedeki görevi, adları eylem türüne geçirmek ve onların kişi ve zaman eklerini alarak yüklem olmalarını sağlamaktır.

Bize göre, bu eki alan adlar, birleşik olarak da kabul edilseler; türemiş olarak da kabul edilseler ***eylem***dir ve ***eylem*** kategorisinde değerlendirilmeleri gerekmektedir.

4. Yükleminin Türüne Göre Tümce Türleri

Tümce sınıflandırmaları konusunda kullanılan ölçütler şunlardır[3]: Yükleminin türü, yargı sayısı, çatı özellikleri, anlam özellikleridir. Bizim konumuzun sınırları içindeki yükleminin türüne göre tümceleri değerlendireceğiz.

Tümceler yüklemlerine göre sınıflandırılırken alınan ölçüt, yüklem olan sözcüğün tür açısından mensup olduğu sınıftır. Buna göre, iki temel sözcük sınıfından eylemin yüklem olduğu tümceler, eylem tümcesi, ***ad+i- biçim birimi*** ile kurulmuş tümceler ise ad tümcesi olarak yorumlanır.

Eylem tümcesi "yüklemi çekimli fiil olan cümle" olarak tanımlanır (Korkmaz, 1992, s. 61). Yüklemin, yapılan tanımlarına bakıldığında, zaten çekimli bir eylem olması gerekmektedir.

Ad tümceleri, yüklemi ek eylem almış bir ad ya da ad öbeği olan tümcelerdir. Bunlar, genellikle özne ve yüklem olmak üzere iki öğeli olsalar da bulunma bildiren yer tamlayıcıları ve zaman zarfları da içerebilirler. Ayrıca ad tümcelerinde nesne de bulunmaz; ***+i- biçim birimi durum*** bildiren ***er-*** eyleminden geliştiğinden bu durum gayet doğaldır (Banguoğlu, 1995, s. 535-538; Ergin, 2002, s. 403; Atabay, Özel, & Çam, 2003, s. 79-90; Karahan, Türkçede Söz Dizimi, 2007, s. 96-99; Aktan, 2009, s. 110-111; Karaağaç, 2011, s. 246-249; Özkan & Sevinçli, 2013, s. 157-161; Sarıca, 2015, s. 117-120).

Tanımlarda dikkati çeken husus, ***+i- biçim birimi***nin ek eylem olarak durum bildirmesi nedeniyle nesne, uzaklaşma ve yaklaşma bildiren yer tamlayıcılarını alamamasıdır. Araştırmalar, bu biçim birime eylem olarak muamele etmekte, durum eylemi olarak tanımlamakta; ancak bu tümceleri, ad tümcesi olarak değerlendirmektedir (Banguoğlu, 1995, s. 535; Ergin, 2002, s. 403; Karaağaç, 2011, s. 246).

Yukarıda belirttiğimiz üzere, tümcenin temel öğesi olan yüklemin, zamana ve kişiye bağlanmış bir hareket içermesi bulunması gerektiği kabul edilmiştir. Bu durumda yüklem, eylem türünde bir sözcük olmalıdır.

Sözcük türü olarak ele alındığında Türkçede ad ve eylem türündeki sözcüklerin dizimsel görevleri ve bu görevlere girebilmek için alabilecekleri ekler neredeyse kesin bir şekilde belirlidir. Bu durumda adın eylem ya da eylemin ad görevine girebilmesi için tür değiştirmeleri gerekir.

[3] Tümce sınıflandırmaları ve yorumlar hakkındaki farklılıkların değerlendirilmesi hakkında bk. (Ayrancı, 2017).

Tür değişimi, Türkçede "eklenme" ya da "birleşme" yoluyla gerçekleşir. Birleşme yolu, Türkçede ***ad+eylem*** ya da ***eylem+eylem*** biçiminde gerçekleşir. Bunların yardımcı unsurları, zaman içinde önce anlamsal boşalmaya, sonra da ekleşmeye başlar. ***+i- biçim birimi***, ***er-*** yardımcı eyleminden dilbilgiselleşerek ekleşmiştir. Bu biçim birimin dizimi Eski Türkçedeki ***AD+ER-ZAMAN+KİŞİ*** birleşik eylem dizimiyle aynıdır. Bu tarihi gelişim sonunda dizimdeki ***er-*** eylemi ekleşmiş; dizimi ***AD+İ-ZAMAN+KİŞİ*** biçimine dönüşmüştür; yani yardımcı eylem sadece ekleşmiş; fakat dizim ve işlev bakımından ***er-*** eyleminden farklılaşmamıştır. Bu nedenle, ad tümcelerinde nesne, uzaklaşma ve yaklaşma bildiren yer tamlayıcıları bulunmaz. Tıpkı çekimli durum eylemlerinin yüklem olduğu tümcelerdeki gibi.

Er- eylemi dilbilgiselleşme sürecinde en son aşama olan ses indirgenmesi aşamasını tamamlayıp ek haline gelmek üzere olsa da ***+i- biçim birimi***nin durum eylemi olma özelliğini sürdürdüğü araştırmacıların tespitlerinden de anlaşılmaktadır. Bu biçim birim ad ve ad gruplarına eklenerek onların türlerini değiştiren ve yüklem olmalarını sağlayan bir ek olarak çalışmaktadır. Bu anlamda ***+i- biçim birimi, ad+er-*** şeklindeki birleşik eylem yapısından çıkarak ***ad+i-*** şekline ulaşan bir ektir ve adları eylem yapar ve yüklem görevini almalarını sağlar.

	ORHUN TÜRKÇESİ	**TÜRKİYE TÜRKÇESİ**
1.	*bäglik urı ogluŋ* ***kul bol-tı,*** *eşilik kız ogluŋ* ***küŋ bolt****ı*. (Tekin, 1995, s. 44) (KT D 24)	Bey olmaya layık erkek çocukların ***köle oldu***, hanım olmaya layık kız çocukların ***cariye oldu***.
2.	*çıgañ bodunug* ***bay kıltım****, az bodunug* ***üküş kıltım***. (Tekin, 1995, s. 36)(KT G 10)	"Yoksul halkı ***zengin kıldım***, az halkı ***çok kıldım***."
3.	*türük bodun* ***āç ärti***. (Tekin, 1995, s. 76) *(BK D 38)*	Türk halkı ***aç idi/açtı.***

1. ve 2. tümcelerdeki ***AD+YARDIMCI EYLEM+ZAMAN+KİŞİ*** şablonu, adlarla kurulmuş birleşik eylemleri göstermektedir. Bu yapılar birleşik eylem olarak kabul edilir ve yüklem oldukları tümceler, eylem tümcesi olarak değerlendirilir. Burada bir adın yardımcı eylem aracılığıyla eyleme çevrilmesi, zaman ve kişi eklerini alabilmesini sağlaması onun eylem tümcesi olarak değerlendirilmesine engel olmaz. Benzer şablon, 3. tümcedeki örnekte ***er-*** yardımcı eylemiyle yapılır. Burada ***er-***, diğer yardımcı eylemlerle aynı işlevdedir ve tümce türü olarak eylem tümcesi olarak değerlendirilir.

Türkiye Türkçesinde ***ol-, kıl-, et-*** yardımcı eylemleri ile kurulan birleşik eylemlerin yüklem olduğu tümceler, eylem tümcesi olarak kabul edilir. Bunun yanında, ***er-*** eyleminden gelişen ve adların yüklemleşmesi için zaman ve kip ekleri almasını sağlayan ***+i- biçim birimi, ad+i-zaman+kişi*** diziminde aynı işlevde kullanılırken içinde yer aldığı tümce, eylem tümcesi olarak değerlendirilir. Ad tümceleri hakkında bilgi verirken Ergin'in ifadeleri bu konuda dikkat çekidir:

> "Bir fiil unsuru ihtiva etmesi itibariyle, şüphesiz isim cümlesi de bir fiil tümcesinden başka bir şey değildir. Onun için bu cümleyi bir fiil cümlesinden ayrı bir şey sanmamak, bu cümlenin fiil cümlesinin hususî bir şekli olduğunu unutmak lâzımdır." (2002, s. 403)

Benzer bir görüş, "cevher fiil, bir durum fiilidir." şeklinde Banguoğlu tarafından da dile getirilmiştir (1995, s. 535).

Buna rağmen ***eylem+eylem*** ve ***ad+eylem*** biçiminde kurulan bütün birleşik eylem yapıları ***eylem tümceleri olarak değerlendirilirken +i- biçim birimi***yle eylemleştirilip yüklem görevine

getirilen adların bulunduğu tümceler ***ad tümcesi olarak değerlendirilmiştir***. Halbuki, ***+i- biçim birimi***nin, adı eyleme dönüştürme ve yüklemleştirme işlevi neredeyse tüm araştırmacılar tarafından kabul edilmiştir; ancak bunların eylem tümcesi olduğu konusunda itirazlar daha önce ortaya koyulmuştur:

Delice "Yüklem Olarak Türkçede Fiil" adlı çalışmasında eylem ve yüklem kavramlarını ayrıntılı bir şekilde inceler. Tümcenin tek temel unsuru olarak belirdiği yüklemin oluşması için sözcük türü olarak kip ve kişi anlamı yüklenmiş bir eylem olması gerekliliğini tespit eder. Eylem dışındaki sözcüklerin yüklem olacaklarsa mutlaka yardımcı eylem ya da ***er-*** yardımcı eyleminden gelişen ***+i- biçim birimi***ni alarak eyleme dönüştürülmeleri gerektiği; böylece tümcede iş, oluş, bildiri ya da haber bildirme özelliği iletebileceklerini ifade eder. Bugün bildirme ekleri olarak sınıflandırdığımız Eski Türkçede ***er-*** ve ***tur-*** olarak bulunan yardımcı eylemler, adları sözdizimi içinde yüklem yapmakla görevli olduklarını ve böylece yüklemde bulunması gereken kip ve kişi kavramını verdilerini belirtir. Delice'ye göre, eylem ve ad kökleri ayrılır: ad kökleri her eki alabilirken eylem kökleri tümceyi kuran ekleri de alabilmektedir. Bu nedenle eylemler, kavram adlandırma konusunda verimli bir sözcük türü değildir. Bu nedenle eylemler, yüklemi söz diziminde diğer sözcüklerle uyumlu kılacak ekleri almak zorundadır ve bu ekler bu nedenle söz dizimseldir. Eylemin kılınışını belirginleştirmek için kip ekleri, basit ve türemiş eylemlere doğrudan getirilir ve birleşik eylemlerde eylemin zamanını bildiren ekler de yardımcı eyleme getirilir. Sözcük türü olarak eylemin, adlardan gerek yapı gerekse kullanım açısından diğer sözcük türlerine göre ayrıldığı sonucuna varan Delice, son tahlilde şu yüklemin muhakkak eylem olması gerektiğini savunur (2002, s. 188, 193, 207, 208).

Uğurlu da "Birleşik Fiiller" adlı çalışmasında ***+i- biçim birimi***ni mastar olarak anlamsız bir eylem olarak değerlendirir. Adlara gelerek onları yüklemleştirdiğini ve çekimli eylemler oluşturduğunu belirler. Ona göre ek eylem olarak adlandırılan ***+i- biçim birimi***nin görünen yapısını açıklar. Bu görünen yapılar üzerinden yazılan dilbilgilerinin yetersiz olduğunu ifade eder ve anlamadan ezberlemeye yol açtığını savunur. Çalışmalarda ***+i- biçim birimi*** ile ilgili anlatılanların çelişkili olduğunu söyler. Bir yanda ad tümcesi kabulü varken diğer yanda da ek eylemin işlevi adlara gelen ***+i- biçim birimi*** aracılığıyla adların eylemleştirilmesi işlevinin olduğunu söyler. Uğur; birleşik eylem, ek eylem ve ad tümcesi konusunda söylenenlerin çelişkili ve muğlak olduklarını belirterek bunun "Türkçe dilbilgisinin insan mantığıyla uyuşmayan, anlaşılmayan kurallardan ibaret olduğu" algısına yol açtığı sonuca varır. Sorunun söz konusu kavramların anlamı ölçüt alınarak açıklanmasından kaynaklandığını savunur ve bu kavramların açıklanmasında kullanılması gereken ölçütlerin yapı ve dizim olması gerektiğini ileri sürer. ***+i- biçim birimi***yle kurulan yapıların "birleşik eylem" olarak değerlendirilmesini önerir. Buradan yola çıkarak bu biçim birimin kullanıldığı tümcelerin eylem tümcesi olarak kabul edilmesi gerektiğini söyleyerek "Türkçede bir tek, çekimli fiil ile kurulan yüklem çeşidi vardır; dolayısıyla isim cümlesinden söz edilemez." sonucuna varır (2009).

Leyla Karahan, "Türk Gramerciliğinde İsim Cümlesi-Fiil Cümlesi Tartışmaları" adlı çalışmasında ad tümceleri ve eylem tümceleri üzerinde tartışır; ama çalışmanın asıl odağı hangi tümce türünün aslî olduğudur. Vardığı sonuçta hem ad hem de eylem tümcesinin Türkçenin aslî tümceleri olduğunu söyler; ancak Türkçede ad tümcesi yoktur ya da vardır gibi bir sonuca da ulaşamamıştır (2015, s. 8).

Yapacağımız her değerlendirme, bakış açımıza göre değişebilir; ancak tümcenin bir yığın değil bir bir sistem, bir dizim olduğu ve anlamın iletilmesinde bir araç olduğu düşünülürse o anlamın iletilişindeki yapı göz önünde tutulmalıdır. Burada biçim birimlerin dizimdeki rolleri anlamsal olarak değil yapısal ve dizimsel olarak ele alınmalıdır. Şu unutulmamalıdır ki aynı yapı, içinde kullanılan sözcüklerin

içeriklerine bağlı olarak farklı anlamlar iletebilecekken farklı yapılar aynı anlamları yansıtabilir. Bu durumda bu tip ikilemlerin içinden çıkabilmek için anlam oldukça kaypak bir zemine dayanmaktadır. Söz dizim dizgesi yapısal ölçütlerle açıklanmalıdır.

Dil, durağan bir yapı değildir. Tarih içinde gelişecek ve değişecektir. Bir dönemde anlamsal ve yapısal olarak farklı olan bir biçim birim başka bir dönemde farklılaşabilecektir. ***Şimdiki zaman eki, +lA vasıta*** veya ***birliktelik eki*** ve daha birçok ekin sözcüklerden, anlamsal olarak içi boşalarak eklere dönüştüğü kabul edilirken ***er-*** eyleminin ***+i- biçim birimi***ne aynı yolla dönüştüğünü kabul edip bu biçim birime ***ek eylem*** demek bir çelişkidir. Eski Türkçede ***er-*** eylemi bir yardımcı eylem olarak kabul edilebilir; ancak günümüzde anlamsal bir içeriği olmayan ve diğer ekler gibi bir sözcüğe eklenen ve görevini belirleyen ***+i- biçim birimi***ne eylem demek eş zamanlılık ilkesine aykırıdır. Bu bakış açısıyla aslında ***+i- biçim birimi***nin yorumundan başka bir şey değişmez. Her iki tümce de eylem tümcesidir.

Yine, eş zamanlılık ilkesiyle çelişmeyen; ancak mantıksal olarak çelişik bir durum oluşturarak ***ad+yardımcı eylem*** şekilde oluşturulan birleşik eylemlerin yüklem olduğu tümcelere eylem tümcesi denirken, ***ad+i- biçim birimi*** ile kurulmuş yüklemleri ad tümcesi saymaktır. Madem ***+i- biçim birimi***nin görev tanımında adları yüklem görevine sokmak, onların kişi ve zaman eklerini almasını sağlamak var ve yine yüklem kişi ve zamana bağlanmış bir eylem olmalı, öyleyse bu tip tümceler de ***eylem tümcesi***dir.

Sonuçlar

Tümcenin asıl öğesi yüklemdir ve yüklem, kişi ve zamana bağlı sözcüktür. İş, kılış, oluş ve durum bildiren sözcükler eylemdir. Eylem, Türkçede yüklem görevine giren sözcüktür. Tür açısından kesin ayrımları bulunan Türkçede bir eylemin bir adın görevine girmesi ya da bir adın bir eylemin görevini alabilmesi için tür değiştirmesi gerekir. Bu nedenle adlar yüklem olmak için tür değiştirmelidir. Bunun için ya ek ya da bir yardımcı eyleme gerek duyulur. ***+i- biçim birimi*** adları yüklem yapan bir ***ek***tir.

Bu dizimlerin bazılarında yardımcı öğeler dilbilgiselmiş ve bu dilbilgiselmiş biçim birimler günümüzde ekleşmiştir. Yapım ve çekim eki olarak değerlendirilmektedir. Eski Türkçede ***er-*** eylemi yardımcı bir eylem olarak ***ad+yardımcı eylem*** biçiminde birleşik eylemler oluşturur. Bu dönemde birleşik eylem olarak kabul edilmeleri doğrudur. Günümüzde ***er-*** eylemi bağımsız ve anlamlı bir biçim birim olarak yaşarken bu eylemden gelişmiş ***+i- biçim birimi*** dilbilgiselleşme sürecini tamamlamak üzere olan bir ek olarak varlığını sürdürür. ***+i- biçim birimi***ne bir sözcük olarak muamele etmek eş zamanlılık ilkesine aykırı görünmektedir. ***+i- biçim birimi*** ile Eski Türkçe ***er-*** yardımcı eyleminin işlev olarak aynı olmaları ikisinin de aynı şekilde adlandırılmasını ve muamele edilmesini gerektirmez.

Birleşik eylem dizimi, adlar ve eylemler için aynı şekilde işlemektedir. ***Ad+Yardımcı eylem*** ya da ***eylem+ eylem*** dizimindedir. Eylem ve eylem diziminde olanlarda eylem, bir ortaç ya da ulaçla isimleştirilir ve asıl ya da yardımcı bir eylemle birleştirilir. ***Ad+Yardımcı eylem*** biçimindekiler ***eylem+eylem*** biçimindekiler gibi ***eylem tümcesi*** kabul edilir. Ancak ***ad+i-*** dizimindeki yapılar ***ad tümcesi*** olarak kabul edilmektedir. **ad+*i- biçim birimi***nin bulunduğu dizimler ister birleşik eylemler olarak kabul edilsin ister ***+i- biçim birimi*** bir ek olarak kabul edilip ada yüklem görevi yüklediği kabul edilsin ***eylem tümcesi***dir.

+i- biçim birimi, ek eylem ya da yardımcı eylem değildir. Bu biçim birim bir ektir. ***+i- biçim birimi*** bir ek olarak değerlendirilmeli, ***"yüklemleştirici"*** ya da Delice'nin önerdiği gibi ***"yüklem durum***

Adres
Kırklareli Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Kayalı Kampüsü-Kırklareli/TÜRKİYE
e-posta: editor@rumelide.com

Adress1
Kırklareli University, Faculty of Arts and Sciences, Department of Turkish Language and Literature, Kayalı Campus-Kırklareli/TURKEY
e-mail: editor@rumelide.com

eki" olarak adlandırılmalıdır. Yüklemi, ***ad+i- biçim birimi*** şeklinde kurulmuş tümceler ***eylem tümcesi*** kabul edilmelidir. Tarihî ya da modern Türkçede, yapısal ve dizimsel olarak ***ad tümcesi*** kabul edilemez. Aksi taktirde bütün tanım ve sınıflandırmalarımız çelişkili görünecektir.

Kısaltmalar

KT Kül Tigin

BK Bilge Kağan

D Doğu

G Güney

KB Kutadgu Bilig

NF Nehcü'l-Ferādīs

YZ Yūsuf u Zelīhā

Kaynakça

Aksan, D. (1989). Her Yönüyle Dil- Ana Çizgileriyle Dilbilim (Cilt 2). Ankara: TDK Yayınları.

Aktan, B. (2009). Türkiye Türkçesinin Söz Dizimi. Ankara: Gazi Kitabevi.

Atabay, N., Özel, S., & Çam, A. (2003). Türkiye Türkçesinin Sözdizimi (2. b.). İstanbul: Papatya Yayıncılık.

Ayrancı, B. B. (2017). Cümle Problemlerine Dair Bir Alan Yazın Araştırması. Route Educational and Social Science Journal Volume, 4(6), 392-417.

Banguoğlu, T. (1995). Türkçenin Grameri (4. baskı b.). Ankara: TDK Yay.

Baydar, T. (2013). İsim+ Yardımcı Fiil Şeklinde Oluşan Birleşik Fiiller Üzerine. Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi, 49 , 55-66.

Delice, H. İ. (2000). Türk Dilinde İşlevsel Ek Tasnifi Denemesi. Cumhuriyet Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi(24), 221-235.

Delice, H. İ. (2002). Yüklem Olarak Türkçede Fiil. C.Ü. Sosyal Bilimler Dergisi, 26(2), 185-212.

Delice, H. İ. (2007). Türkçenin Sözdizimi. İstanbul: Kitabevi Yayınları.

Delice, H. İ. (2008). Sözcük Türleri. Sivas: Asitan.

Delice, H. İ. (2012). Cümle Nasıl Tanımlanmalıdır? Turkish Studies International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic, 7(1), 37-40.

Delice, H. İ. (2012). Sözcük Türleri Nasıl Tasnif Edilmelidir? Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic, 7/4(Fall), 27-34.

Eckmann, J. (1995). Nehcü'l-Feradis Uştmahlarnın Açuq Yolı Cennetlerin Açık Yolu, I Metin, II Tıpkıbasım. (S. TEZCAN, & H. ZÜLFİKAR, Dü) Ankara: TDK.

Ediskun, H. (1992). Türk DilBilgisi. İstanbul: Remzi Kitabevi.

Eker, S. (2011). Çağdaş Türk Dili (7. baskı b.). Ankara: Grafiker Yayınları.

Ergin, M. (2002). Türk Dil Bilgisi. İstanbul: Bayrak Basım, Yayım, Dağıtım.

Erkul, R. (2007). Cümle Metin Bilgisi (2. b.). Ankara: Anı Yayıncılık.

Gece, K. M. (1993). Türkçe Sözdiziminin Temel Mantığı. Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 8(1), 97-104.

Gedizli, M. (2013). Türkçede Yardımcı Fiillerin Morfo-Semantiği ve İşlevi. Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic, 8(13), 897-914.

Gencan, T. N. (2001). Dilbilgisi. Ankara: Ayraç.

Grönbech, K. (2000). Türkçenin Yapısı. (M. Akalın, Çev.) Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu.

Gülsevin, G. (1997). Türkiye Türkçesindeki Zaman ve Kip Çekimlerinde Birleşik Yapılar Üzerine. Türk Dili Araştırmaları Yıllığı Belleten, 215-224.

Gülsevin, G. (2004). Türkçede 'Sıra Dışı Ekler' ve Eklerin Tasnif-Tanımlanma Sorunu Üzerine. V. Uluslararası Türk Dili Kurultayı (20-26 Eylül 2004) Bildirileri . I, s. 1267-1284. Ankara: TDK .

Gündoğdu, V. K. (2016, Bahar). Tuvacada Bir Gramerleşme Örneği: Deerzi. Dil Araştırmaları(18), 187-198.

Johanson, L., & Csató, É. (Dü). (1998). Turkic Language. Routledge.

Karaağaç, G. (2011). Türkçenin Sözdizimi (4. baskı b.). İstanbul: Kesit Yayınları.

Karabeyoğlu, A. R. (2007). Orhon Yazıtları'nda Bol- ve Er-Fiilleri Üzerine. Türklük Bilimi Araştırmaları, 22(22), 87-100.

Karademir, F. (2015). Türkçede İsim Cümlesi ve Alabildiği Ögeler Üzerine. Journal of International Social Research, 8(41).

Karahan, L. (2007). Türkçede Söz Dizimi (12.baskı b.). Ankara: Akçağ Yayınları.

Karahan, L. (2015). Türk Gramerciliğinde İsim Cümlesi-Fiil Cümlesi Tartışmaları. Prof. Dr. Mehmet Özmen Adına Sözdizimi Çalıştayı Bildirileri, (s. 1-8). Karahan Kitabevi.

Korkmaz, Z. (1992). Gramer Terimleri Sözlüğü. Ankara: TDK Yayınları.

Korkmaz, Z. (2009). Türkiye Türkçesi Grameri -Şekil Bilgisi-. Ankara: TDK Yay.

Krueger, J. R. (1961). Chuvash Manual (Introduction, Grammar, Reader and Vocabulary). Indiana : Indiana University Publications Uralic and Altaic Series Vol. 7.

Öner, M. (1999). Türkçede Edatlı (Sentaktik) İsim Çekimi. Türk Dili(565), 10-18.

Öner, M. (2004). Türkçe Söz Diziminde Eklenme Yönündeki Yapılar Üzerine . Zeynep Korkmaz Armağanı (s. 283-289). içinde Ankara: TDK Yayınları.

Öner, M. (2006). Türkçede İsimden Fiil Yapımı Üzerine Notlar. Modern Türklük Araştırmaları Dergisi, 3(1), 60-76.

Öner, M. (2016). Genel Türkçede Ekleşen Yardımcı Fiiller (Gramerleşme Üzerine Tarihî-Karşılaştırmalı Bir İnceleme). XI. Uluslararası Büyük Türk Dili Kurultayı Bildirileri Kitabı 26-27 Eylül 2016 Budapeşte – Macaristan "İ. D. Doğramacı Bilkent Üniversitesi", (s. 9-14).

Özalan, U. (2014). Türk Dilinin Çağdaş Diyalektlerinde Cevherî Ek Fiil Olarak +(B)O(L)-. TÜRÜK- Dil, Edebiyat ve Halkbilimi Araştırmaları Dergisi, 2(3), 6-31.

Özezen, M. Y. (2010). Türkçede Bildirme Çekimi ve Pekiştirme-Olasılık Kategorisi. Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Türkoloji Dergisi , 17(2), 187-196.

Özkan, M., & Sevinçli, V. (2013). Türkiye Türkçesi Söz Dizimi. İstanbul: Akademik Kitaplar.

Öztürk, R. (2003). Eski Osmanlıcada ve Türkmencede "İdük" Yapısı. İlmî Araştırmalar (16), 77-85.

Paçacıoğlu, B. (1987). Türk Dili Dersleri. Sivas: Cumhuriyet Üniversitesi Yayuınları.

Sarıca, B. (2015). Türkçe Cümle Bilgisi. Ankara: Anı Yayıncılık.

Sezer, A. (1979). Türkçe Tümcelerde Sözdiziminin İşlevi. Genel Dilbilim Dergisi, 2(5-6), 53-63.

Şeyyâd Hamza. (2008). Yusūf u Zelihā. (Ü. Demirci, & Ş. Korkmaz, Dü) İstanbul: Kaknüs Yayınları.

Tekin, T. (1995). Orhon Yazıtları Kül Tigin, Bilge Kağan, Tunyukuk. İstanbul: Simurg.

Tekin, T. (1997). Türkçenin Yapısı ve Eşsesli İsim-Fiil Kökleri. Türkoloji Eleştirileri (s. 50-66). Ankara: Simurg.

Tekin, T. (2003). Orhon Türkçesi Grameri. İstanbul: TDAD.

Turan, Z. (2013). Zaman Eki Unsurunun Tayinine Ağızlardan Tanıklar . Türük Dil, Edebiyat ve Halkbilimi Araştırmaları Dergisi, 1(1), 133-144.

Uğurlu, M. (2009). 'Birleşik Fiil' Üzerine. H. Develi (Dü.), İstanbul Kültür Üniversitesi Uluslararası Türk Dili ve Edebiyatı Kongresi [UTEK 2007-27-28 Ağustos 2007] Bildiriler Türkçenin Söz Dizimi ve Türk Edebiyatında Üslûp Arayışları. içinde I, s. 27-28. İstanbul: İstanbul Kültür Üniversitesi .

Uzun, N. E. (2004). Dünya Dillerinden Örnekleriyle Dilbigisinin Temel Kavramları: Türkçe Üzerine Tartışmalar. Kitap Matbaası.

Vural, H. (2013). Türkçede Yardımcı Fiil-Ek Fiil Meselesi ve Bir Terim Önerisi. Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi, II, 42-49.

Yener, M. L. (2007). Türk Dilinde Sözcük Türleri Tasnifi Sorunu Üzerine / On the Problem of Part of Speech in Turkish Language. Turkish Studies - International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic-, (Tunca Kortantamer Özel Sayısı 1), 2/3 (Summer), 606-623.

Yusuf Has Hacib. (2007). Kutadgu Bilig-Metin (Cilt 1). (R. R. Arat, Dü.) Ankara: TDK.